

AS SAARTE LIINID
Majandusaasta aruanne

Majandusaasta algus:	01.01.2017
Majandusaasta lõpp:	31.12.2017
Ärinimi:	AS SAARTE LIINID
Registrikood	10216057
Aadress:	Rohu 5, Kuressaare linn Saaremaa vald, 93819 Saare maakond
Telefon:	+372 453 0140
Faks:	+372 453 0149
Elektronposti aadress:	info@saarteliinid.ee
Interneti kodulehekülg:	www.saarteliinid.ee
Põhitegevusalad:	Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused (EMTAK 52221)

SISUKORD

SISUKORD	2
2017. AASTA TEGEVUSARUANNE	3
Finantsseisundi aruanne	24
Kasumi-ja koondkasumiaruanne	25
Rahavoogude aruanne	26
Omakapitali muutuste aruanne	27
Raamatupidamise aastaaruande lisad	28
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamise alused	28
Lisa 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja otsused, peamised riskid	34
Lisa 3 Uute ja muudetud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) kasutuselevõtt	41
Lisa 4 Nõuded ja ettemaksed	43
Lisa 5 Varud	43
Lisa 6 Materiaalne põhivara	44
Lisa 7 Immateriaalne põhivara	46
Lisa 8 Võlad ja ettemaksed	46
Lisa 9 Maksuvõlad	47
Lisa 10 Laenukohustused ja netovõlg	47
Lisa 11 Rendid	49
Lisa 12 Sihtfinantseerimine	50
Lisa 13 Omakapital	51
Lisa 14 Müügitulu	51
Lisa 15 Tulu sihtfinantseerimisest	52
Lisa 16 Muude oluliste kasumiaruande kirjete all-liigendused	52
Lisa 17 Finantstulud- ja kulud	53
Lisa 18 Laenude tagatised ja panditud varad	53
Lisa 19 Tehingud ja saldod seotud osapooltega	53
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	55
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK	58
JUHATUSE JA NÕUKOGU LIIKMETE ALLKIRJAD 2017 MAJANDUSAASTA ARUANDELE	59
MÜÜGITULU JAOTUS VASTAVALT EESTI MAJANDUSE TEGEVUSALADE KLASSIFIKAATORILE (EMTAK)	60

2017. AASTA TEGEVUSARUANNE

1. ETTEVÖTTE ÜLDTUTVUSTUS

AS Saarte Liinid on riigile kuuluv äriühing, mis asutati 1994. aastal haldusterritoriaalselt oluliste riigi- ja munitsipaalasadamate haldamiseks Eestis. Ettevõtte tegutseb eraõigusliku äriühinguna oma põhikirja, äriseadustiku ja teiste kehtivate õigusaktide alusel. Aktsiaseltsi ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik, keda esindab majandus- ja taristuminister.

AS Saarte Liinid põhiülesandeks on regionaalsete sadamate haldamine ja arendamine, eelkõige liinilaevaühenduste pidamise võimaluste kindlustamine mandri ja asustatud saarte vahel. Ettevõtte tegevuse laiemaks eesmärgiks on laevade, reisijate, sõidukite ning kauba liikumise ohutu, kvaliteetne ja otstarbekaim korraldamine ettevõtte poolt hallatavates sadamates. Samas on oluline märkida, et regionaalsete sadamate arendamisel ei saa alati lähtuda ainult otsestest majanduslikest huvidest ning efektiivsusnäitajatest, avaliku huvi teenustega seotud sadamate tegevuse kavandamisel tuleb tihti põhineda laiematel kaalutusotsustel.

AS Saarte Liinid on sadamate arvult Eesti suurim sadamapidaja. Enamus ettevõtte poolt hallatavatest sadamatest asub seejuures rannikumeres ning madalad veeolud, liikuvad setted ja vahelduv ilmastik loovad iga sadama asukohale oma eripära ning tehnilised nõudmised.

AS Saarte Liinid on üldjuhul sadamate maa ja infrastruktuuri omanik või kasutab sadamaid pikaajaliste hoonestusõiguse lepingute alusel. Sadama pidajana ehitatakse taristu valmis kuni kaide, rampide, ootealade, laoplatside ja laadimisvõimalusteni. Samas osutab AS Saarte Liinid ise ka sadamateenuseid, kuna regionaalsete sadamate asukohad on seni välistanud stividorettevõtjate pikaajalise huvi. Äriühingu põhilisteks klientideks on parv- ja liinilaevadega sadamatevahelist reisijatevedu korraldavad operaatoretttevõtted, sadamate kaudu veetavate kaupade omanikud ja laevaagendid.

Ettevõtte koostab igaks majandusaastaks põhitegevusest laekuvate vahenditega kaetava eelarve. Eelarve põhjal koostatakse eraldi investeeringute ja soetuste kava, mille maht ja objektid sõltuvad aasta jooksul teenitud omavahenditest, riigieelarvest ja Euroopa Liidu struktuurifondidest eraldatud sihtfinantseeringutest, vajadusel kasutatakse investeeringute teostamisel ka erinevaid laenukooteid. Kuna oluline osa AS Saarte Liinid poolt teostatavatest investeeringutest ja soetustest kaetakse sihtfinantseeritud vahendite arvelt, ei kuulu ettevõtte riigi äriühinguna dividendimaksjate hulka.

Majandusaasta lõpuks kuulus AS Saarte Liinid koosseisu 18 sadamat: Kuivastu, Roomassaare, Triigi, Abruka, Ringsu, Papissaare ja Vikati Saare maakonnas; Heltermaa ja Sõru Hiiu maakonnas; Rohuküla ja Sviby Lääne maakonnas; Virtsu, Kihnu, Munalaid ja Manilaid Pärnu maakonnas; Piirissaare Tartu maakonnas, Laaksaare Põlva maakonnas ning Naissaare Harju maakonnas. Lisaks sadamatele kuuluvad äriühingu struktuuriüksuste hulka ujuvsüvendaja Watermaster ja töölaev Panda.

Tulenevalt tegevusvaldkonna spetsiifikast ei konkureeri AS Saarte Liinid sadamapidajana reisijateveol rahvusvahelist liiklust teenindavate sadamatega vastutades eelkõige tingimuste loomise eest laevaühenduste pidamiseks Eesti asustatud saartega nii Väinamere kui Peipsi järve sadamates. Avalikku liinivedu teostavad parv- ja liinilaevad tegid 2017. aastal ettevõtte sadamate kaudu kokku 27 517 reisi, liinidel teenindati 2 440 113 reisijat ja 1 019 399 sõidukit.

Sarnaselt ei konkureeri AS Saarte Liinid rahvusvahelist transiitkaupade voogu teenindavate Läänemere- ja Põhjala sadamatega ka kaubavedude osas. Äriühingu poolt hallatavad sadamad paiknevad põhiliselt raudtee- ja maanteetranspordi magistraalidest kaugel ning on olulised eelkõige regionaalse ettevõtluse seisukohalt.

Põhiliselt teenindati 2017. aastal Lääne-Eesti ja saarte ettevõtjate kaubavoogusid, mis moodustavad olulise osa kogu piirkonna ekspordist. AS Saarte Liinid osaleb ise aktiivselt äriühingu sadamate kaubaveovõimaluste tutvustamisel ja pakkumisel konkureerides samas piirkonnas asuvate sadamatega Eestis ja Lätis. 2017. aastal veeti AS Saarte Liinid sadamate kaudu 863 837 tonni kaupu, sealhulgas eksporditi 831 154 tonni erinevaid kaupu, imporditi 26 393 tonni puistekaupu ning võeti vastu kokku 6 209 tonni meresaadusi.

2. MAJANDUSKESKKOND

Eesti majanduse seotus maailmamajandusega lõi viimastel aastatel valitsenud ebakindluse tõttu skeptilise fooni ka siinse majanduse hetkeolukorrale ja lähituleviku arenguväljavaadetele. Euroopa Keskpanga ja Eesti Panga poolt 2017. aasta lõpus ja 2018. aasta alguses koostatud analüüside ja prognooside alusel on majanduslik ja poliitiline ebakindlus Euroopas aga hiljuti järsult vähenenud. Tänu euroala majanduskasvu üleüldisele kiirenemisele, optimistlikele ootustele ja ettevõtete kasumi kasvule on majanduslikku ebakindlust peegeldav Euroopa aktsiaturgude volatiilsusindeks novembris langenud madalaimale tasemele alates 2005. aastast. Sarnaselt majandusliku ebakindlusega on 2017. aasta teises pooles järsult vähenenud ka poliitiline ebakindlus, mis oli eelnevatel aastatel Euroopas tavapärasest suurem Kreeka abiprogrammi läbirääkimiste takerdumise, Ühendkuningriigi EList lahkumise otsuse ning Prantsusmaa ja Saksamaa siis veel toimumata valimiste tõttu.

Eesti majanduse jaoks ongi määravateks faktoriteks nii euroala stabiilsus kui meie kaubanduspartnerite poolt loodav välisnõudluse tase. Eesti Panga majandusprognoosi andmetel mõjutaski Euroala positiivne foon samas suunas ka Eesti peamisi kaubanduspartnerid Rootsit, Soomet, Lätit ja Leedut. Soome ja Rootsi majandused on taas saavutanud 2,9% kuni 3,0% suuruse kasvutempo, toetades oluliselt kogu euroala majanduskasvu, mis küündis eelmisel aastal 2,6% tasemele. Arvestades seda, et AS Saarte Liinid sadamaid kasutavate kaubavedajate sihtturud on just Skandinaavias, Saksamaal ja Hollandis, siis on just eelpool viidatud muutused põhjenduseks majandusaastal kasvanud kaubaveomahtudele.

Venemaa majandus oli sanktsioonidega mõnevõrra kohandunud ning majanduslangus peatunud, kuid arvestades uuesti pingestunud suhteid Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikidega on tõenäoline, et jätkatakse seisaku või minimaalset majanduskasvu tingimuses. Nii euroala kui Venemaaga olulisel määral seotud Läti ja Leedu majanduse väljavaateid on positiivselt stabiilsed, seejuures Lätis võib majanduskasv küündida koguni üle 5% samas kui Leedus jääb see eeldatavalt 3% lähedusse.

Vaatamata jätkuvalle toormehindade mõningasele tõusule on maailmamajanduse kasvuväljavaated üldisest geopoliitilisest ebakindlusest ja riikidevahelisest pingetest tulenevalt pigem skeptilised ja vaoshoitud. Jätkuvad sõjalised konfliktid Ukrainas ja Lähis-Idas ning Põhja Korea ja Venemaa valitsuste agressiivne retoorika on kindlasti ka Euroopa majanduskeskkonda destabiliseerivad faktorid, mille eskaleerumisel tuleb varasemad majandusarengu prognoosid ümber hinnata.

Eesti majandust iseloomustas aruandeaastal samuti majanduskasvu kiirenemine. Sisemajanduse kogutoodang kasvas 2017. aastal 4,9%, moodustades jooksevhindades kokku 23 miljardit eurot. Kasvu panustasid enim ehituse ja kommunikatsiooni valdkonnad ning kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus. Aasta jooksul suurenes töötleva tööstuse panus majanduskasvu. Aasta kokkuvõttes ükski tegevusala majanduskasvu märgatavalt ei pidurdanud.

Investeeringute kõrval jätkasid 2017. aastal kasvu ka ekspordi ja impordi mahud, vastavalt 2,9% ja 3,5%. Ekspordimahtu mõjutasid enim transpordi- ja arvutiteenuste eksport, negatiivselt mõjus enim elektroonikaseadmete väljaveo vähenemine. Kaupade ja teenuste impordi kasvu mõjutas peamiselt mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste sissevedu.

Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga koostatud majandusprognooside kohaselt oodatakse eelpool viidatud positiivsete mõjurite taustal maailmamajanduse jätkuvat paranemist ka 2018. aastal, mida euroalal toetavad eelkõige Eesti jaoks oluliste kaubanduspartnerite kiirem majanduskasv ning impordinõudluse jätkuv tugevnemine. Ekspordi kasv kiireneb sarnases tempos välisnõudlusega, ulatudes järgmisel aastal 2,6% ning 2019. aastal 4,4% tasemele. Impordi kasv kujuneb ekspordiga võrreldes isegi kiiremaks, kuna investeerimisaktiivsus on taastunud. Järgmisel aastal prognoositakse impordi kasvuks 4,5% ning 2019. aastal koguni 4,8%.

Samas on aastaaruande koostamisel kohane märkida, et käesolevat prognoosi võivad mõjutada mitmed siseriiklikud tegurid. Eelkõige mõningane sektoriaalne/regionaalne tööjõupuudus ning sellest tulenev surve palkade kiireks kasvuks, mis võib vähendada Eesti kaupade ja teenuste konkurentsivõimet ja teise aspektina siinse maksukeskkonna jätkuv muutmine, mis võib vähendada Eesti atraktiivsust investeerimiskeskonnana.

Kokkuvõtlikult on nii sise- kui ka väliskeskonna majandusolud aruandeaastal ja prognoosiperioodil soodsamad, kui varasematel perioodidel. 2017. aastal kasvas tarbijahinnaindeks 3,4% ning sarnase tempo jätkumist prognoositakse ka 2018. aastaks. Kiiremat hinnakasvu soodustab ka kasvav sisemajandus, prognoositav majanduskasv ületab lähiaastatel potentsiaalset kasvu ja sellest tulenevalt püsib ka palgakasv kiire. Vaba tööjõudu on vähe, kuid tööpuudus hakkab eeldatavalt praeguselt väga madalalt tasemelt järk-järgult suurenema, sest parem palgatase toob tagasi seni välisriikides olnud tööjõu. Tööjõukulude kasvust kiirem tootlikkuse kasv võimaldab ettevõtetel suurendada hinnalisandit ning kokkuvõttes peaks majanduse tulemusnäitajad kasvama.

AS Saarte Liinid tegevuse eripärast tulenevalt mõjutavad valdkonniti ettevõtte majandustulemusi pea kõik eelpool kirjeldatud faktorid. AS Saarte Liinid põhiliste koostööpartneritega sõlmitud lepingud on olulistes mahtudes seotud THI keskmise muutuse määraga ja tarbijahinnaindeksi muutuse trendid mõjutavad otseselt äriühingu prognoositavate tulude mahtu.

Kaubaveo teenindamisel on AS Saarte Liinid seisukohalt suurimaks mõjutajaks loodusliku toorme hinnad ja nõudlus Euroopas, eelkõige Skandinaavias, Saksamaal ja Hollandis. Põhiliste kaubaliikidena eksporditakse AS Saarte Liinid sadamate kaudu jätkuvalt paekivikillustikku, puitu ja turvast. Killustiku ja turba veomahud sõltuvad väetisetööstuse toorainena eelkõige Saksamaa ja Hollandi vastava tootmissektori trendidest, kuid samas on tegemist konkurentsile avatud turuga, mis toob kaasa sõltuvuse antud toormeliigi hindadest ja pakkumisest piirkonnas. Eksporditava ümarpuidu turg on jätkuvalt väga hinnatundlik, sest Skandinaavia ettevõtete kõrval konkureeritakse turuosa pärast ka Venemaa, Läti ja Leedu tarnijatega. Seepärast on aruandeaasta ja lähiaastate prognooside põhjal suurima kasvupotentsiaaliga biomassil põhinevad puistekaubad, eelkõige hakkepuit ja puidugraanulid. Sisuliselt on tegemist juba väärindatud toormega, millel on kasvav turg Skandinaavias.

AS Saarte Liinid poolt hallatavate sadamate kaudu toimuv reisijatevedu baseerub põhiosas aastaringiselt toimivatel siseriiklikel laevaliinidel. Erinevalt kaubaveost ei korralda AS Saarte Liinid reisijatevedu ise ning ülevedude tingimuste ja kvaliteedi eest vastutavad avaliku hankemenetluse käigus riigi poolt valitud operaatorettevõtjad. Reisijateveo prognoositavate mahtude puhul tuleb eelkõige arvestada Eesti sisemajanduse seisundiga, sest peamiste faktoritena mõjutavad reisijate ja sõidukite veomahtusid vedelkütuse hind, reaalpalga suurus ning selle muutumine võrreldes elukallidusega. Viimastel aastatel püsinud madalad kütusehinnad on võrreldes reisijate koguarvuga toonud kaasa üleveetavate sõidukite arvu suhteliselt kiirema kasvu, mis jõudis aruandeaastal rekordtasemele.

Lisaks suurendavad autotranspordi osakaalu ettevõtluse arengutrendid saartel - vedude mahtu tõstab olulisel määral kohalik klastripõhine tootmine väikelaevaehituses ja toiduainetetööstuses ning sellega seotud logistika, tootmisele lisandub ka metsa- ja põllumajandusliku toorme väljavedu saartelt.

Majanduskeskkonna välismõjurid on reisijateveo puhul olulised sesoonselt suveperioodil, kui laevaliinidel kasvab välisriikidest pärit reisijate ja sõidukite arv. Antud turuosa reisijateveo näitajaid mõjutavad eelkõige just lähiriikide majandusolukord ja selle arengutrendid kuna põhiline osa äriühingu sadamaid kasutavatest välisturistidest pärineb Soomest, Lätist, Leedust ja Venemaalt. Ka seal sõltuvad inimeste tarbimisotsused nende individuaalsest ostujõust ja päritoluriigi majanduse seisundist. Lisafaktorina tuleb siin arvestada riikidevaheliste poliitiliste suhete olukorraga.

2017. aasta majanduskeskkond võimaldas ettevõttel saavutada rekordtulemused liinilaevade teenindamisel, püstitatud müügieesmärgid täideti ka kaubalaevade ja muude laevade teenindamisel. Mõnevõrra tagasihoidlikumaks jäid tulemused kala- ja reisilaevade ning väikelaevade teenindamisel. Sadamateenuste osutamise kõrval jäid teist aastat järjest töömahud täitmata ujuvsüvendajal Watermaster, seda eelkõige eelarvestamisel aluseks võetud objektide edasilükkumise ja seadme täiendava remondivajaduse tõttu. Rahuldavad tulemused saavutas töölaev Panda, seda eelkõige senistele koostööpartneritele pakutud pukseerimisteenuste arvelt.

Eduka liiniveo peamiseks põhjuseks sai liinioperaatori vahetuse lõpuleviimine Rohuküla-Heltermaa ja Virtsu-Kuivastu liinidel ning mõlema operaatorettevõtja TS Laevad OÜ ja AS Kihnu Veeteed korrektne käitumine avaliku liiniveo lepingute täitmisel. Stabiilne ja ilmastikukindel laevühendus tõi kaasa rekordilised veomahud nii reisijate kui sõidukite osas peaaegu kõigil avalikel laevaliinidel.

2.1. Konkurentsiasend

2.1.1. Kaubavedu

Eesti sadamate otsesteks konkurentideks on sisuliselt kõik Läänemere idakalda suuremad sadamad. Soome, Venemaa, Eesti, Läti ja Leedu sadamate summaarne kaubakäive on viimastel aastatel olnud vahemikus 450-500 miljonit tonni aastas ja 2017. aasta oli pigem edukas, ületades esialgsete koondandmete põhjal 500 miljoni tonni piiri. Regionaalse meretranspordi võimalike kasvueeldusi pärsib endiselt üldine konfliktne majanduspoliitika ning rahvusvahelise kaubavahetuse sõltuvus välispoliitilistest otsustest ja olukorrast. Venemaa Peterburi regiooni Ust-Luga, Võssotski kui Primorski sadamate tihe konkurents Läti, Leedu ja Soome sadamatega on Eesti osatähtsust piirkonna meretranspordis viimastel aastatel järk-järgult vähendanud. Ka 2017. aasta ei toonud siin muudatust ning Eesti sadamate osatähtsus regiooni kaubavahetuses on tervikuna endiselt ligikaudu 7%.

Nagu eelpool märgitud, siis on regiooni kaubavahetuse maht pigem stabiilne ning Läänemere regioonis kasvu vedanud **Venemaa** sadamate tulemused näitasid teist aastat järjest mõõdukat kasvu (+4,6%) jõudes kokku 247,5 miljoni tonnini. Kasv toimus Ust-Luga (+10,6%), Peterburi (+10,3%), Võssotski (+2,6%) ja Kaliningradi (+18%) arvelt, mahud vähenesid Primorski (-10,6%) sadamas. Majanduskriisi läbinud **Soome** sadamate kaubamaht kasvas 2017. aastal teist aastat järjest (+6,4%) jõudes kokku 105,2 miljoni tonnini. Mahtude kasvu vedasid Helsingi (+22,7%) ja HaminaKotka (+105) sadamad. Mitmendat aastat järjest kasvasid ka **Leedu** sadamate kaubaveod (+7,3%) jõudes kokku 52,9 miljoni tonnini, seda põhiosas Klaipeda arvel. **Läti** sadamate kaubamaht püsib Balti riikide võrdluses suurimana, kuid langes teist aastat järjest (-2%), moodustades kokku 61,8 miljonit tonni. Kaubamahud langevad eelkõige Riias (-9,2%), kasvades samas Vetspilsis (+6,2%).

Nagu eeltoodust tuleneb, jäid **Eesti** sadamad Balti riikide võrdluses ka 2017. aastal viimasele kohale, võrreldes Lätis 61,8 miljonit tonni ja Leedu ligi 52,9 miljoni tonniga, teenindasid siinsed sadamad 2017. aastal edastatud andemete kohaselt kokku 36,1 miljonit tonni kaupa. Samas on õiglane märkida, et tervikuna tähendas see aastate võrdluses veomahtude kasvu (+4,4%). Eelmisel aastal lastiti Eesti sadamates laevadele 24,6 miljonit tonni kaupa ja lossiti 11,5 miljonit kaupa. Seega kasvasid kaubaveomahud mõlemas suunas lastimine ehk väljavedu +4% ja lossimine ehk sissevedu +2%.

Kaupade lastimist Eesti sadamates mõjutab jätkuvalt transiitkaupade veo vähenemine raudteel. Seda peamiselt Venemaalt pärit vedellasti, eelkõige naftatoodete puhul, mis on käesoleval ajal suunatud põhiosas Venemaa enda sadamatesse. Vedellasti vähenemise kõrval on aga suurenenud väetiste, segakaupade ja puidu lastimise maht. Kaupade lossimine Eesti sadamates on kasvanud peamiselt segakaupade ehk koos transporditavate eri liiki kaupade veo suurenemise tõttu.

Tabel 1. Kaubavedu Eesti sadamate kaudu 2016 ja 2017 aastatel (tuhandetes tonnides)

sadama pidaja	2016	2017	muutus tonnides	muutuse %	osatähtsus 2016 %	osatähtsus 2017 %
AS Tallinna Sadam	20 120	19 180	-940	-4,67%	57,58%	53,10%
sh Paldiski lõunasadam	4 276	4 656	380	8,89%	12,24%	12,89%
AS Sillamäe Sadam	6 320	8 180	1 860	29,43%	18,09%	22,65%
Paldiski Põhjasadam	2 500	2 550	50	2,00%	7,16%	7,06%
AS Pärnu Sadam	1 914	1 970	56	2,93%	5,48%	5,45%
Kunda Sadam	1 490	1 500	10	0,67%	4,26%	4,15%
AS Tallinna Bekkeri Sadam	860	1 150	290	33,72%	2,46%	3,18%
AS Saarte Liinid	786	864	78	9,92%	2,25%	2,39%
Vene-Balti Sadam	680	550	-130	-19,12%	1,95%	1,52%
AS Miiduranna Sadam	210	110	-100	-47,62%	0,60%	0,30%
Lehtma Sadam	60	65	5	8,33%	0,17%	0,18%
Kokku	34 940	36 119	1 559	4,46%	100,00%	100,00%

Eesti sadamates teenindatud kaupade mahust moodustab AS Saarte Liinid sadamate kaubamaht 2,39%. Võrreldes eelneva aastaga olid 2017. aasta sadamate tulemused enamikes siinsetes sadamates kaubavedude teenindamisel oluliselt paremad. Ka AS saarte Liinid puhul kasvas vedude maht kõigis ettevõtte poolt hallatavates suuremates sadamates. Kaubavedude puhul on äriühingu põhikonkurentideks endiselt Pärnu ja Paldiski sadamad, saartel paiknevatest sadamatest aga Hiiumaal asuv Lehtma sadam. Saare maakonnas on piirangutega tehnilised võimalused kaubaveoks olemas ka Saaremaa sadamas ja Mõntu sadamas, kuid regulaarset kaubavedu kummaski nimetatud sadamatest 2017. aastal ei toimunud. AS Saarte Liinid kaubavedude mahu kasv 864 tuhande tonnini tulenes 2017. aastal praktiliselt kahest kaubagrupi – hakkepuidu ja freesturba väljaveomahtude kasvust.

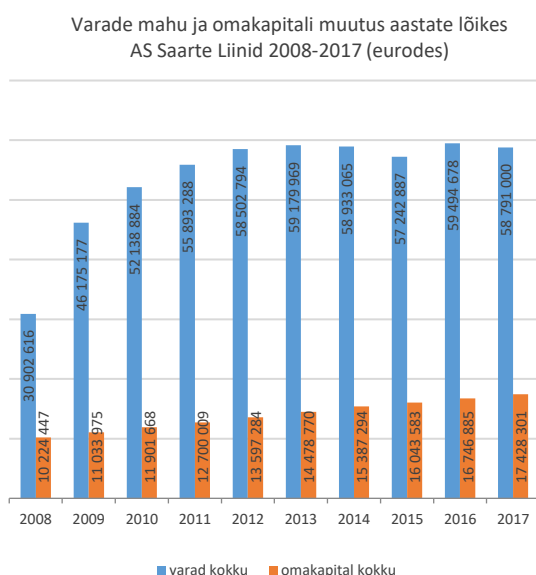
2.1.2. Reisijate vedu

Reisijate teenindamisel rahvusvahelistel laevaliinidel on Eesti sadamate konkurentsiasend kaubaveost erinev, kuna transiitliikluse osakaal on reisijate teenindamisel väike ja sadamatesse saabutakse pigem kui sihtkohta. Sama kehtib üldjuhul ka piirkonna tähtsamate sadamate kohta Soomes, Rootsis, Venemaal ja Lätis. Kuna regionaalsetest sadamatest lähtuvaid reisilaevade liine käesoleva ajal Eesti ei ole, siis on AS Tallinna Sadam sisuliselt turgu domineeriv ettevõtte, teenindades praktiliselt kõiki Eesti rahvusvahelisi reisilaevaühendusi. 2017. aastal jõuti seejuures rekordtasemele ning ettevõtte sadamaid läbis 10,6 miljonit reisijat, aastaga kasvas reisijate arv 0,43 miljoni inimese ehk 4,0% võrra. Võrdlusena teenindasid lähikonkurentidest Helsingi sadam 11,8 miljonit reisijat ja Riia sadam 0,9 miljonit reisijat.

Sarnaselt AS Tallinna Sadam positsioonile rahvusvahelise reisijateveo teenindamisel sadamates on AS Saarte Liinid turgu valdav ettevõtte siseriiklikel laevaliinidel korraldatava reisijateveo osas. Seejuures täidab AS Saarte Liinid sisuliselt riiklikku tellimust kaasaegsete ühendustingimuste tagamiseks avalikuks reisijateveoks parv- ja liinilaevadega ning ettevõttel puuduvad antud valdkonnas reaalsed konkurendid. 2017. aastal läbis AS Saarte Liinid sadamaid rekordilised 2,4 miljonit reisijat ning aastaga kasvas reisijate arv marginaalselt 0,165 miljoni inimese ehk 7,2% võrra. Viimasel paaril aastal toimunud muudatused operaatorettevõtjate seas ja liine teenindavate laevade vahetus suurematel parvlaevaliinidel on kaasa toonud stabiilsuse ja ilmastikukindluse, mis on omakorda tagatiseks veomahtude kasvule.

3. TEGEVUSTULEMUSED

AS Saarte Liinid on viimase 10 aasta jooksul läbinud kiire kasvuperioodi, kus investeeringuid rahastati lisaks omavahenditele rahastatakse olulise osas Euroopa Liidu struktuurfondidest ja riigieelarvelistest vahenditest. Selle tulemusel on toimunud olulised muudatused äriühingu kohustuste ja varade vahekorras ning tulude ja kulude struktuuris. Tänase seisuga on sihtfinantseeritud vahendite arvelt soetatud määrav osa AS Saarte Liinid põhivaradest ning sellest tulenevalt mõjutavad antud varagrupi muudatused olulisel määral perioodilise kulumis mahtu ning bilansis kohustusena kajastatud sihtfinantseeringute mahtu. Euroopa Liidu vahendite osatähtsuse vähenemine investeeringute rahastamisel aastatel 2014-2015 tõi kaasa ka investeeringute ajutise languse ning stabiliseerumise madalamal tasemel. Kuna perioodil 2014-2020 kavandatud uute investeeringute maht on võrdluses 2007-2013 tehtud investeeringutega kordades väiksem, siis vähendab olemasolevate põhivarade kulum äriühingu varade kogumahtu iga-aastase investeerimismahuga võrdelises suurusjärgus, mistõttu võib näha ka äriühingu koguvarade kasvu pidurdumist viimastel aastatel.

2017. aastal teostati suurem osa investeeringutest samuti Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahendite arvelt, kuid põhivarade aastane kulum tasandas varade kasvu. Euroopa Liidu rahastamisperioodi 2014-2020 projektide elluviimisel tuleb võrdluses varasemaga eeldada ka väiksemaid muutusi varade ja kohustuste mahus, kuna struktuurifondide suhteline osa investeeringutes on oluliselt väiksem. AS Saarte Liinid omakapitali kasv põhineb kasumil, mis reinvesteeritakse kokkuleppel omanikuga igal aastal täies mahus põhivarade parendamiseks. Omakapitali osa ettevõtte rahastamisel kasvab, pidevalt moodustades aruandeaasta lõpul 29,6 % äriühingu koguvaradest. Trend on oluline kuna Euroopa Liidu vahendite vähenemisel jäävad äriühingu omakapital ja selle osakaal koguvaradest põhiliseks investeeringutele ja laenuvõimele.

AS Saarte Liinid majandustegevuse tulemused olid äriühingu seisukohalt 2017. aastal pigem head, sest laevaliinide operaatorite vahetustele järgnenud stabiilne aasta tõi kaasa rekordtulemused reisijateveo teenindamisel, mida toetas reisijate liikumist soosiv madal kütuse hinnatase. Ka kaubavedude osas võis täheldada seisaku asendumist kasvuga. Puidu ja dolomiitkillustiku väljavedu jäid senisele tasemele, kuid kergete puistekaupade (hakkepuu, freesturvas, puidugraanulid) mahud kasvasid hüppeliselt ja tagasid kaubaveo mahtude kogukasvu majandusaastal. Teist aastat järjest jäi kavandatust väiksemaks ujusüvendaja Watermaster tööde maht, kuid 2018. aastal on kavas uue seadme soetamine, mis tagab suurema töökindluse ja sellest tulenevalt ka eeldatav tulude mahu kasvu.

3.1. Reisijate ja sõidukite arv teenindatud liinidel

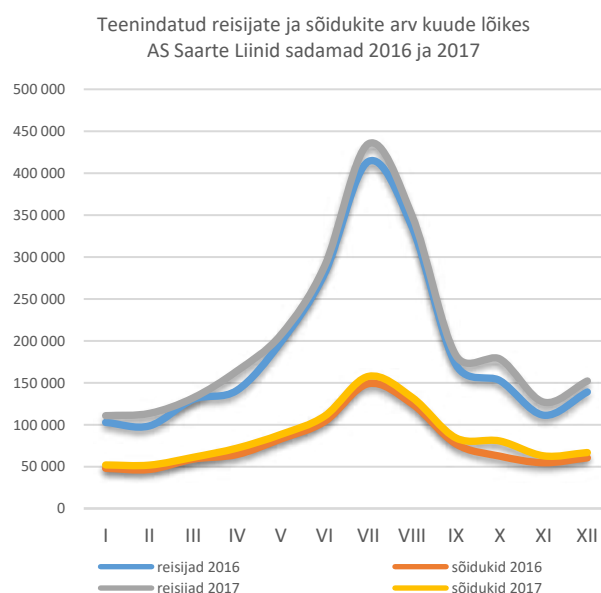
AS Saarte Liinid sadamates teenindatakse erinevaid riigisiseseid laevaliine, millest olulisimaks on avaliku reisijateveoga tegelevad regulaarliinid. Aruandeaastal tagati AS Saarte Liinid sadamates 12 regulaarliini toimimine, millega peeti ühendust Saaremaa, Hiiumaa, Muhu, Vormsi, Kihnu, Ruhnu, Abruka, Manilaiu ja Piirissaare saartega. Äriühingu sadamaid läbinud liinilaevade reisijate arv kasvas 2017. aastal peale 2016. aastal toimunud liinioperaatorite vahetust rekordiliselt +164,9 tuhande reisija võrra ehk +7,2% kokku 2,440 miljoni reisijani aastas (2016. aastal teenindati 2,275 miljonit reisijat, liinireisijate arv vähenes aasta jooksul - 9,7 tuhande reisija võrra ehk -0,4%). Reisijate kogumahu kasv tulenes kahelt liinilt:

- Kuivastu-Virtsu liinil kasvas reisijate arv 2017. aastal 116,8 tuhande reisija võrra ehk +7,6%
- Heltermaa-Rohuküla liinil kasvas reisijate arv 2017. aastal 38,2 tuhande reisija võrra ehk +7,1%;

Kahel põhiliinil veetud reisijate arv kokku moodustas aruandeaastal 91,6% kõigist AS Saarte Liinid sadamates teenindatud liinreisijatest, ülejäänud üheksal liinil teenindati 2016. aastal 8,4% reisijatest. 2015. aastal olid samad näitajad 91,4 % ja 8,6%.

Reisijate koguarvu jõudmine uutele tasemetele kinnitab eelnevatel aastatel tehtud strateegiliste otsuste õigsust - sadamate kaasajastamine ja uute parvlaevade saabumine liinidele toovad kaasa üleveo kvaliteedi ja stabiilsuse. See loob omakorda eeldused veomahtude kasvuks. Lisaks suurtele liinidele on viimastel aastatel toimunud ka väiksemate saarte ühenduste osatähtsuse järjepidev kasv tegevustulemustes. Sisuliselt oli 2017. aasta esimene aasta, kui avalik liinilaevaliiklus toimus täies mahus uute laevadega ja rekonstrueeritud sadamarajatiste abil. Samas tuleb edaspidistes prognoosides kindlasti silmas pidada seda, et uute laevade saabumisel toimub vastavatel liinidel alati ka ajutine veomahtude kasv nn „uudishimu“ arvelt, mis tähendab seda, et hüppelisele rekordaastale järgneb mahtude suhteline langus ja tasandumine. Selline trend oli täheldatav nii Kihnu kui Vormsi puhul ja tõenäoliselt toimib sarnaselt ka Kuivastu-Virtsu, Heltermaa-Rohuküla ja Triigi-Sõru liinidel.

Kaasaegsete liinilaevade kasutamine ning stabiilsem ja regulaarsem laevaühendus saartega, mida toetas aruandeaastal vedelkütuse jätkuvalt soodne hinnatase ning sellega seotud madal transpordikulude tase, tõi lisaks reisijate mahu kasvule veelgi paremad tulemused sõidukite üleveol. Äriühingu sadamaid läbinud sõidukite arv kasvas 2017. aastal 87,1 tuhande sõiduki võrra ehk 9,3% ning jõudis esmakordselt üle miljoni piiri, kokku 1 019,4 tuhande sõidukini (2016. aastal teenindati kokku 932,3 tuhat sõidukit, nende arv kasvas aasta jooksul 1,7 tuhande võrra ehk 0,2%).

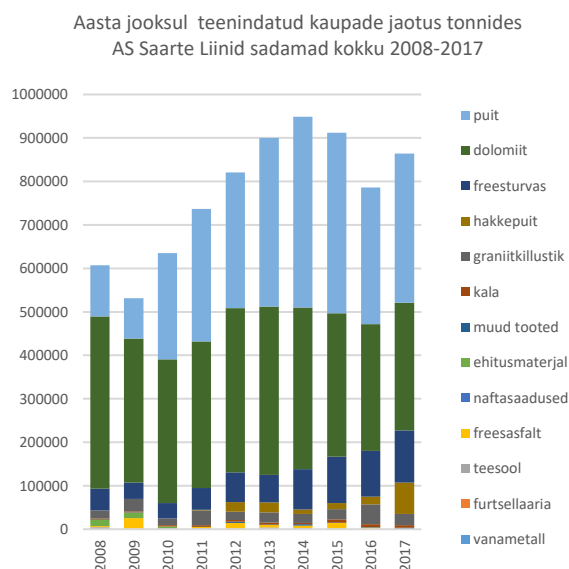

Ka teenindatud sõidukite veomahud tulenevad põhiliselt Kuivastu-Virtsu ja Heltermaa-Rohuküla liinidel. Nendel kahel liinil üleveetud sõidukite arv moodustas 2017. aastal 93,1% kõigist teenindatud sõidukitest. Teistel laevaliinidel veeti aasta jooksul 6,9% kõigest teenindatud sõidukitest. Võrreldes reisijateveoga on suurte liinide suurem osakaal sõidukite üleveol tingitud sellest, et Abruka ja Ruhnu saartele sõidukeid regulaarselt ei veeta. Suurim kasv oli aruandeaastal Heltermaa-Rohuküla liinil, kus aastaga veeti sõidukeid +27,7 tuhat ehk +12,9% rohkem. Kuivastu-Virtsu liinil kasvas konkreetne absoluutnäitaja veelgi enam, kokku veeti seal aruandeaastal sõidukeid +53,4 tuhande võrra ehk +8,2% rohkem, kui aasta varem. Suhteline sõidukite veomaht oli suur ka Rohuküla-Sviby liinil kasvades +3,5 tuhande võrra ehk 13,6%.

Asjakohane on märkida, et AS Saarte Liinid sadamaid läbivate reisijate ja sõidukite teenindusmahud on väga sesoonsed ja muutuvad hooajaliselt oluliselt. Avalikel regulaarliinidel jääb aasta jooksul veetud reisijate ja sõidukite põhimahud II ja III kvartalisse. Liinilaevadega teostati aruandeaastal perioodil aprill-september 58,6% reisidest. Sõidukite arv antud ajavahemikul moodustas 63,2% ja reisijate osakaal koguni 66,7% aasta kogumahust.

3.2. Kaubavedude ja kommertsaluste teenindamine

2017. aastal moodustas AS Saarte Liinid sadamates teenindatud kaupade kogumaht kokku 863,8 tuhat tonni. Peale paari aasta pikkust jooksul toimunud veomahtude küllalt järsku langust tõi aruandeaasta kaasa olukord olulise paranemise kaubaveo sihtturgudel. Võrreldes 2016. aastaga veeti AS Saarte Liinid sadamate kaudu kokku 57 184 tonni (7,1%) rohkem kaupa, seejuures kasvas laevadele laaditud kauba kogumaht aastaga 78 823 tonni võrra (10,5%). Lossitud kaupade, sealhulgas põhiliselt teedehituseks mõeldud graniitkillustiku maht samas langes kokku -21 639 tonni võrra (-39,8%).

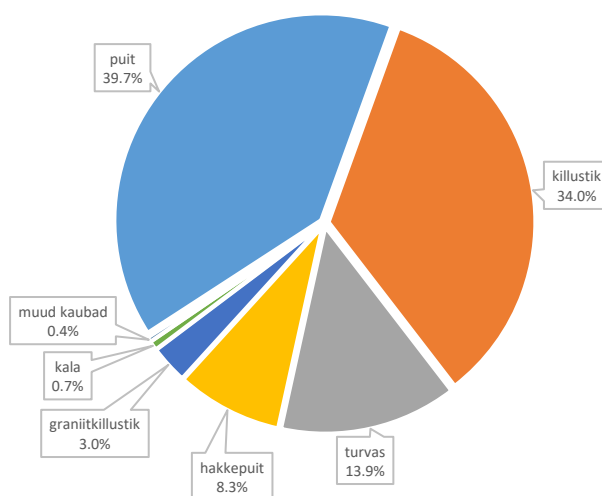
Sisuliselt ollakse täna tagasi 2012-2013 aastate tasemel, kui aastaga veeti kokku üle 820-900 tuhat tonni kaupa, kuid samas on võrdlusalus siiski erinev kuna 2015. aastal alanud madalseis puidu väljaveol ei ole veel täies mahus taastunud. Kui 2017. aastal veeti AS Saarte Liinid sadamate kaudu 342 872 tonni ümarpuitu, siis seni parimaks olnud 2014. aastal oli puiduveo maht tänavusest 27,9% võrra suurem, kokku 438 524 tonni. Sisuline reserv on endiselt ka killustikuveo mahtudes, mida 2017. aastal veeti meie sadamate kaudu kokku 318 743 tonni ning võrdlusena 2013. aastal aga kokku 410 488 tonni. Siin on põhiliselt tegemist nii eelpool mainitud teedehitus killustiku koguste langusega, kuid ka sellega, et eksporditava dolomiitkillustiku veomahud püsivad jätkuvalt oodatust madalamal tasemel.

Kaubamahtude kasvu on viimastel aastatel vedamas hoopis kerged puistekaubad, eelkõige hakkepuut, mida 2017. aastal veeti kokku 71 798 tonni, võrdlusena seni parimale 2013. aastale, kui sama kaupa veeti kokku 23 292 tonni. Läbi aegade parim tulemus saavutati 2017. aastal ka freesturba väljaveol, kokku 120 018 tonni. Senine rekord 106 546 tonni pärines 2015. aastast.

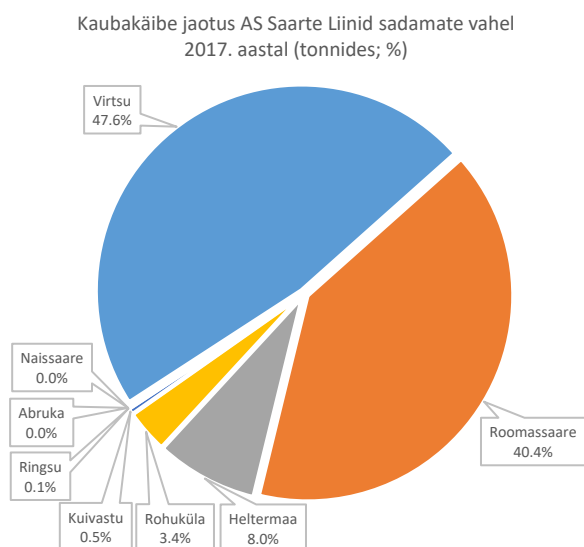
Aasta jooksul teenindatud kaupadest laaditi 831 154 tonni (2016. aastal 731 988 tonni) ja lossiti 32 683 tonni (2016. aastal 54 322 tonni). Laaditud kauba moodustavad killustik, ümarpuit, turvas ja hakkepuut, mis eksporditakse viiakse täies mahus Skandinaaviasse, Saksamaale ja Hollandisse. Kogu lossitud kaup on üldjuhul kohalikuks või piirkondlikuks tarbimiseks sisseveetav ehitus- ja teehooldusmaterjal, samuti lähikonnas püütud kala ja vetikad.

Nagu eelpool kirjeldatud nähtub, moodustavad olulise osa teenindatud kaubaveost kohalikel loodusvaradel põhinevad mahu- ja puistekaubad, mida veetakse sihtriikidesse esmaselt töödeldud kujul (dolomiitkillustik ja dolomiidijahu, ümarpuit, hakkepuut, puidugraanulid, freesturvas). Nende konkurentsivõime ei ole seotud pakutava kauba unikaalsete omaduste vaid hinnatasemega. Olukorras, kus Eesti naaberriigid pakuvad samu kaubagruppe suuremas koguses ja võimalusel soodsamalt on konkurents äärmiselt terav ja hinnatundlik. Seepärast tuleb AS Saarte Liinid suuremates sadamates lisaks laadimisele ja lossimisele tagada esmasel võimalusel kaupade ladustamiseks koos valmisolekuga kaupade, sealhulgas ka loodusliku toorme töötlemiseks sadama territooriumil või sadamaga vahetult piirneval alal.

Aasta jooksul teenindatud kaubad liikide lõikes
AS Saarte Liinid sadamad kokku 2017

Just paindlikkus kaubaomanike teenindamisel saab lähiaastatel sadamate pidajate jaoks oluliseks märksõnaks konkurentsivõimeliste ja jätkusuutlike teenuste pakkumisel. Eelkõige Venemaalt ja Skandinaaviast lähtuv hinnasurve on mõjutanud oluliselt ümarpuidu väljavedu ja küllalt sarnane on olukord ka dolomiitkillustiku osas, kus turuosa püüavad suurendada nii Läti kui Rootsi tootjad ning kus omavaheline konkurents on samuti jõudmas hinnatundlikku staadiumisse.

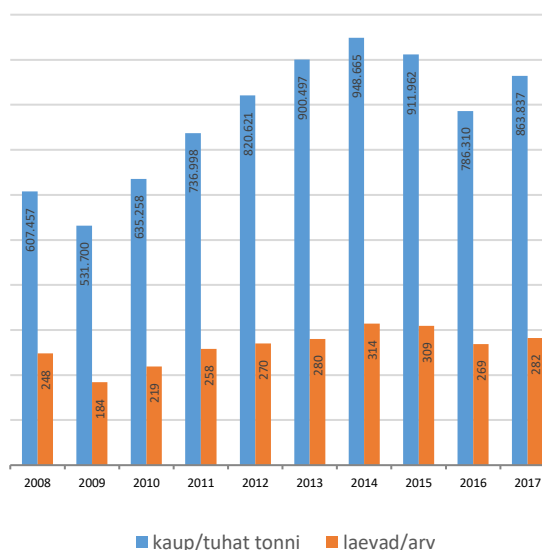

Möödunud majandusaastal toimus kaubavedu kokku 8 AS Saarte Liinid sadama kaudu, seejuures liikus 87,9% teenindatud kaupadest läbi kahe tähtsima sadama: Virtsu, mille kaudu veeti 411 016 tonni kaupa, (2016. aastal 389 103 tonni) ja Roomassaare, mille kaudu veeti aastaga 348 965 tonni kaupa (2016. aastal 326 019 tonni). Ülejäänud 12,1% jagunes väiksemate sadamate vahel, kus kaupade laadimine ja lossimine on üldjuhul seotud kohaliku ettevõtlusega. Väikesaarte sadamate teenused on põhiliselt seotud kala ja muude meresaaduste vastuvõtu, ehitusmaterjalide ja kütuse transpordi ning põllumajandusega seotud vedudega. Aeg-ajalt toimub ka metsamaterjali ja puidu väljavedu ning teehooldusega seotud materjalide, killustiku ja teesoola sissevedu väikesaarte sadamatesse.

AS Saarte Liinid sadamates teenindatavatest kaubagrupidest on lähiajal suurim kasvupotentsiaal kergetel puistekaupadel, eelkõige hakkepuidul ja puidugraanulitel ning freesturbal. Nii Lääne-Eesti mandriosas kui ka saartel on kasutamata oluline osa vähe kvaliteetsest metsaressursist, millest toodetava puiduhakke ja -graanulite nõudlus kasvab eelkõige Skandinaavia turul. Samas regioonis asuvad ka suured aktiivsete kaevandamislubadega turbamaardlad. Mõlema toormeliigi puhul on oluline osa selle töötlemisel ja väärdamisel. Kui freesturba tootmise ja ekspordi mahtusid võivad ajaliselt pikemas perspektiivis mõjutada Euroopa Liidu kokkuleppelised piirangud fossiilse toorme kasutamisel, siis puidul põhinev tootmine (hakkepuit, puidugraanulid ja pelletid) seostub regionaalsete sadamatega ja sealtkaudu toimuva kaubaveoga kindlasti ka tulevikus. On oluline, et AS Saarte Liinid arvestab kirjeldatud trende kindlasti ka lähituleviku investeeringute kavandamisel.

Lisaks avalikku liinivedu teenindanud parvlaevadele, sadamates baseeruvatele riiklike ametite alustele ja hooajalistele väikelaevadele teenindasid AS Saarte Liinid sadamad 2017. aastal kokku 1 018 laeva, mis on 154 võrra vähem kui eelnenud aastal. Laevade arvu mõjutasid aruandeaastal vastassuunalised trendid. Kui kaubavedude taastumine kajastus ka laevade külastuste arvu kasvus (+13) ja seda eelkõige seoses puistekaupu vedanud alustega Virtsu sadamas ja ümarpuitu vedanud alustega Rohuküla sadamas, siis nii kalalaevade (-90) kui reisilaevade (-91) külastuste koguarv vähenes oluliselt. Kalalaevade asukoha mõjutamine on keeruline, kuna see sõltub hooajaliste püügi- ja piirkondade paiknemisest. Reisilaevade külastuste vähenemine 2017. aastal tulenes Naissaaret külastanud kommertsliinide osalise lõpetamisega, kuna konkurents osutus liiga tihedaks.

Teenindatud kaupade maht ja kaubalaevade arv AS Saarte Liinid sadamates 2008-2017

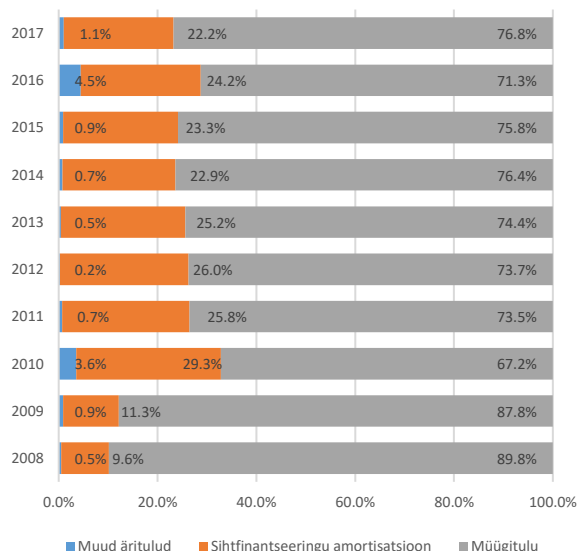

Väikelaevade teenindamise maht AS Saarte Liinid poolt hallatavates sadamates on stabiliseerunud eelmiste aastate tasemel sõltudes endiselt olulisel määral ilmastikust. Kokku külastas AS Saarte Liinid väikelaevasadamaid 2017. aastal 5 495 alust 20 864 inimesega pardal. 2016. aastal oli aluste külastusi 5 734 ja inimesi 20 372.

3.3. Tulud ja kulud

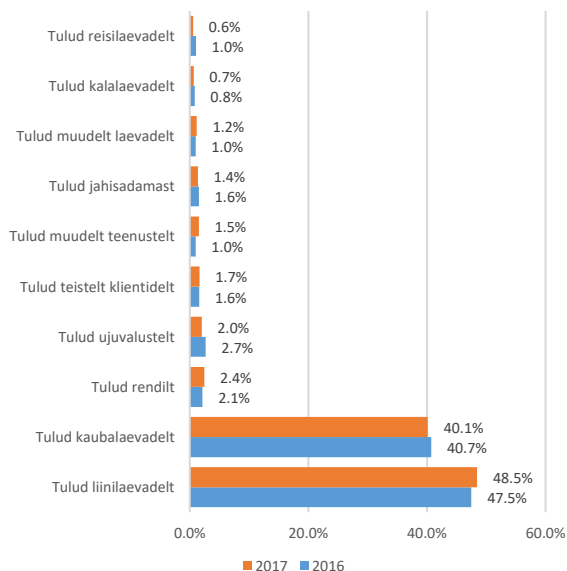
Tulud: AS Saarte Liinid 2017. aasta tulude maht kujunes ettevõtte senise tegevusaja suurimaks, moodustades kokku 7 860 633 eurot. Võrreldes eelnenud aastaga kasvasid tulud kokku +467 393 euro ehk +6,3% võrra. Suurima osa äriühingu tuludest moodustavad müügitulud, 2017. aastal kokku 6 033 232 eurot ehk 76,8% kogutuludest. Seejuures kasvasid teenuste müügitulud aastaga hüppeliselt kokku +763 166 euro võrra ehk +14,5%. Kasvu vedas liinilaevade teenindamine, kus tulud kasvasid tänu rekordmahtudele +421 963 euro võrra ehk 16,8% ja kaubalaevade teenindamine, kus tulud kasvasid tänu sihtturgude taastumisele kokku +275 072 eurot ehk 12,8 %. Sihtfinantseerimise tulu vähenes -47 669 euro võrra ehk -2,6%, muud tulud -248 105 euro võrra ehk -74,9%. Muude tulude suur hälve on seotud erakorraliste viivisnõuete esitamisega 2016. aastal.

Tulugruppide osatähtsus ettevõtte kogutuludes
AS Saarte Liinid 2008-2017 (%)

Tululiikide lõikes oli aruandeaastal AS Saarte Liinid sadamates suurima osakaaluga põhitegevus, sealhulgas sadamateenuste osutamine kokku 3 206 086 euro ulatuses ehk 53,1% müügituludest ning laadimise ja lossimisega seotud tulud kokku 2 046 623 euro ulatuses ehk 33,9% müügituludest. Nimetatud tulugruppide kõrval on sadamate suuremateks sissetulekuallikateks ka elektrienergia edasimüük sadamates seisvatele alustele ning sadama rajatise kasutavatele teistele klientidele ning ruumide ja rajatiste rent. 2017. aastal müüs AS Saarte Liinid elektrit kokku edasi 275 133 euro ulatuses ehk 4,5% müügituludest ning rentis ruume ja rajatise 147 398 euro ulatuses ehk 2,4% müügituludest. Seoses IFRS eeskirjadest tulenevatest nõuetest kajastatakse AS Saarte Liinid poolt edasimüüdud elektrienergia edaspidi kulude vähendamisenä, mis toob kaasa äriühingu kogutulude korrigeerimise, kuid majandustegevuse tulemit kokkuvõttes ei mõjuta.

Müüdnud teenuste osatähtsus kliendigruppide lõikes
AS Saarte Liinid 2017 ja 2016 (%)

2017. aastal toimus lisaks reisijateveo rekordtaseme saavutamisele ka avaliku liiniveo teenindamisega seotud baassadamatasude korrigeerimine, mis kinnistas liinilaevade positsiooni ettevõtte suurima tähtsusega kliendigrupina. Tulud liinilaevadelt moodustasid aruandeaastal 2 923 666 eurot ehk 48,5% äriühingu müügituludest. Kaubalaevadele osutatud teenuste maht küll kasvas, kuid selle osatähtsus tuludes vähenes pisut, moodustades kokku 2 420 539 eurot ehk 40,1% eelmisel aastal müüdnud teenustest. Jätkuvalt probleemseks jäi ka 2017. aastal teenuste osutamine ujuvsüvendajaga Watermaster. EL vahenditest rahastatud projektide edasilükkumine, konkureerimine Leedust tulnud pakkujaga ja seadme amortiseerumine ei jätud võimalusi seatud müügitulude plaani täitmiseks. Kuigi töölaev Panda tulemused olid tulude teenimisel pigem rahuldavad langes ujuvaluste poolt osutatud teenuste osatähtsus AS Saarte Liinid müüginahus 2,0%ni.

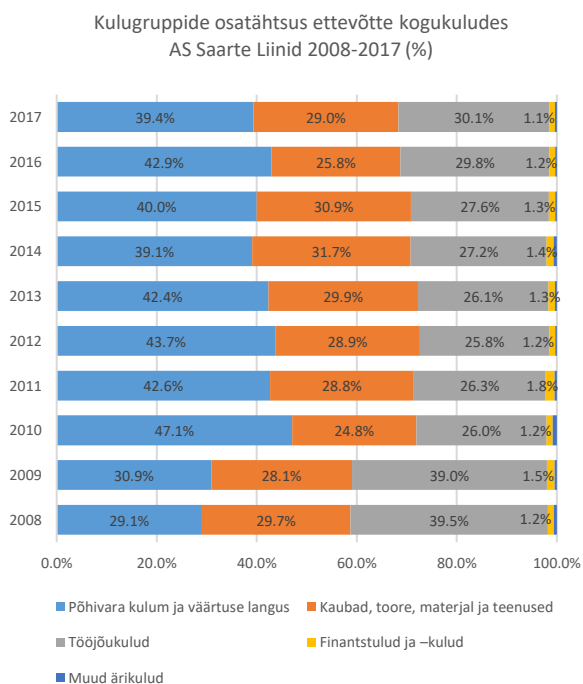
Tabel 2. AS Saarte Liinid müügitulu jaotumine aastate ja turgude lõikes 2008-2017 aastatel (eurodes)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Eesti	2 931 881	3 050 904	3 305 522	3 607 852	3 886 018	4 045 490	4 444 314	4 594 683	4 374 587	5 048 573
Skandinaavia	198 041	203 455	310 563	410 770	455 061	487 976	599 728	432 729	341 436	411 228
Saksamaa	294 960	287 348	295 834	298 953	341 224	334 348	325 899	357 919	364 339	366 892
Holland			42 826	49 983	57 011	76 036	127 026	166 772	152 194	154 188
Poola								45 932	21 308	34 202
Läti									16 202	18 150
müügitulu kokku	3 424 882	3 541 707	3 954 746	4 367 558	4 739 314	4 943 850	5 496 967	5 598 035	5 270 066	6 033 233
siseturu osakaal	85,60%	86,10%	83,60%	82,60%	82,00%	81,80%	80,90%	82,10%	83,00%	83,68%

AS Saarte Liinid teenuste müük põhineb olulisel osal koduturul, mis moodustas 2017. aastal 83,68% müügituludest. Põhiline tulu teeniti sadamateenuste osutamiselt siseriiklikele parv- ja liinilaevadele, väiksemas mahus teistele laevadele ja sadamate teenuseid kasutavatele klientidele. Eksporditulu, mille määratlemisel lähtutakse sadamate teenuseid kasutanud laevade agenteerimisettevõtete poolt edastatud andmetest kauba sihtriikide kohta, põhineb täielikult kaubalaevade teenindamisel. Ekspordi osakaalu kasv pidurdus 2015. aastal seoses Skandinaavia suunal toimunud puidu väljaveo aeglustumisega ja on vähenenud kolm aastat järjest, taandudes sisuliselt 2010-2011 aastate tasemele. Välisurgudest taastus 2017. aastal kõige paremini Skandinaavia (ümarpuidu ja hakkepuidu eksport, graniitkillustiku import), seda eelkõige puistekaupade arvelt. Saksamaa (dolomiidikillustiku ümarpuidu ja hakkepuidu eksport) langes uuesti teiseks. Hollandiga (freesturba eksport ja freesasfaldi import) seotud kaubamahud säilisid, uute turgudena hiljuti lisandunud Poola (dolomiidikillustiku ja ümarpuidu eksport) ja Läti (ümarpuidu eksport) kasvasid.

Kulud: AS Saarte Liinid kulud moodustasid 2017. aastal kokku 7 191 168 eurot, kasvades aastaga +435 138 euro võrra ehk +6,4%. Äriühingu kulud jäid aruandeaastal kavandatud mahtude piiresse, kuid varieerusid erinevate suuremate kulugruppide lõikes oluliselt. 2016. aastal moodustasid AS Saarte Liinid tegevuskulud kokku 6 756 030 eurot, kasvades aastaga 11 933 euro võrra ehk 0,2%.

AS Saarte Liinid kulugruppidest oli aruandeaastal suurima osatähtsusega (39,4%) põhivarade kulum kogusummas 2 829 732 eurot, kahanedes aastaga -42 796 euro võrra ehk -1,5 %. Kulumi mõningane vähenemine on tingitud sadamates kasutusel oleva põhivara kasuliku eluea lõppemisega ning seda asendava ehitatud ja rekonstrueeritud põhivara suhteliselt pikema kasutusaja ning madalamate kuluminormidega. Lisaks oli 2017. aastal arvelevõetud objektide väärtus suhtelises võrdluses äriühingu varade kogumahuga väikeseks. 2016. aastal oli ettevõtte põhivarade kulum kokku 2 872 528 eurot, kasvades aastaga 177 492 euro võrra ehk 6,6%. Osatähtsusele teisele kohale (30,1%) tõusid aruandeaastal aastal tööjõukulud summas 2 166 757 eurot, kasvades aastaga 27 318 euro võrra ehk 1,3%. Kapitaliseeritavate tööjõukulude osakaal oli aruandeaastal kokku 137 483 eurot ehk 5,9% tööjõuga seotud kuludest.

Kulude kasvu mõjutas oluliselt alampalga jätkuv tõus, mis tõi järjekordselt kaasa põhipalkade korrigeerimise AS Saarte Liinid allüksuste madalamatel palgaastmetel. Vähemal määral mõjutas tööjõukulusid ka struktuurimuudatused (Rohukülas loodi sadamakapteni asetäitja töökoht, taastati

koristajate ametikohad ja keskuses täideti projektijuhi ametikoht). 2016. aastal olid äriühingu tööjõukulud kokku 2 139 439 eurot, kasvades aastaga 142 222 euro võrra ehk 7,1%. Kapitaliseeritavate tööjõukulude osakaal oli 2016. aastal oli sama näitaja 143 332 eurot, ehk 6,7% tööjõuga seotud kuludest.

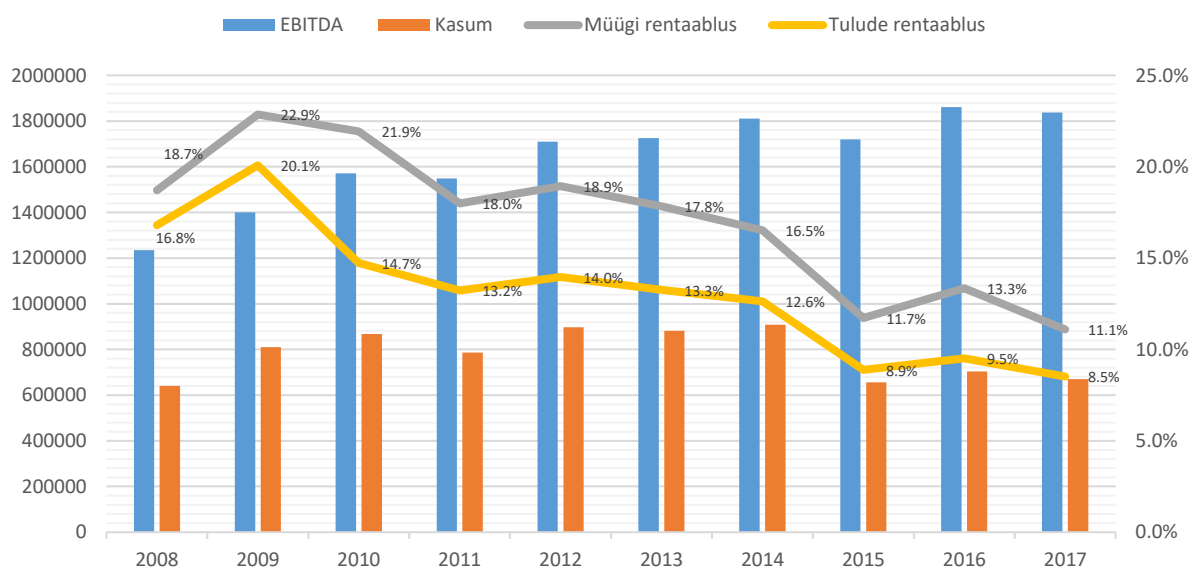
Suuruselt kolmanda (29,0%) olulise kulugrupi kokku summas 2 085 408 eurot moodustasid 2017. aastal ettevõtte põhitegevuseks vajalike kaupade, materjali ja teenustega seotud kulud ning mitmesugused tegevuskulud kokku, mis vähenesid aastaga kokku +361 296 euro võrra ehk +20,9%. Tegevuskulude kasvu tingis eelkõige kaubavedude taastumisega seotud kulude kasv, eelkõige laadimis- ja lossimiskulude kasv ning parvlaevadel tarbitud elektrienergia koguste kasv. Märkimisväärse ennenägematu kulu tekitas 2017. aastal ka Rohuküla sadama biopuhasti toimetõrge, mis tõi kaasa täiendava keskkonnamaksud ja heitmete käitlemisega seotud teenuste sisseostu kulu. 2016. aastal olid kaupade, materjali ja teenuste ja mitmesugused tegevuskulud kokku 1 724 112 eurot, vähenedes aastaga kokku -308 398 euro võrra ehk -15,2%.

3.4. Kasum, kasumimarginaal ja EBITDA

AS Saarte Liinid puhaskasum oli aruandeaastal 669 464 eurot, vähenedes aastaga -33 838 euro võrra ehk -4,8%. Ettevõtte kasumimarginaal oli aruandeaastal müügituludega võrreldes 11,1% ning tuludega võrreldes 8,5%. 2016. aastal oli äriühingu puhaskasum 703 302 eurot, kasvades aastaga 47 013 euro võrra ehk 7,2% ning kasumimarginaal müügituludega võrreldes 13,3% ja tuludega võrreldes 9,5%.

Äriühingu 2017. aasta tootluse languse hindamisel tuleb märkida erakorraliste asjaolude olulist mõju aruandeaasta tulemustele. Sisuliselt oli tegemist eduka majandusaastaga, kuid kasumiplaan jäi täitmata kolme sõltumatu faktori kaasmõjul: eelarve koostamisel ja kulude kavandamisel kokku lepitud baassadamatasude tõusu ärajäämine Kihnu Ja Piirissaare liinidel, Rohuküla puhastusseadme toimetõrkega seotud kavandamata erakorraline keskkonnaalane kulu, ning ujuvsüvendaja eeldatud tulude plaani mittetäitmine, koos seadme amortiseerumisest tulenevate remondikuludega. AS Saarte Liinid majandustegevuse efektiivsus on samas olnud küllalt stabiilne, vahepealse põhivarade mahu kiire kasvu mõju ettevõtte EBITDA-le (kasum ilma sihtfinantseerimist arvestamata enne intressitulu ja -kulu, tulumaksu ja kulumit) on vähenenud. 2017. aasta AS Saarte Liinid EBITDA oli kokku 1 836 644 eurot, kahanedes aastaga -24 185 euro võrra ehk 1,3%. 2016. aastal oli ettevõtte EBITDA kokku 1 860 828 eurot, kasvades aastaga 141 726 euro võrra ehk 8,2%. Kuna aruandeaastal toimunud tootlikkuse langus oli marginaalne ja tingitud põhiliselt ettevõtte sõltumatutest välismõjudest võib arvestada efektiivsuse taastumisega lähiaastatel.

AS Saarte Liinid efektiivsusnäitajad 2008-2017

3.5. Varade tootlus

AS Saarte Liinid varade tootlus (kasum jagatud perioodi lõpu varade mahuga) oli 2017. aastal 1,1%. Võrreldes eelnenud 2016. aasta 1,2% suuruse tootlusega on näitaja jäänud sisuliselt samale tasemele kuna koos kasumi kasvuga kaasnes ka ettevõtte varade mahu kasv. Tegemist on ka infrastruktuuri ettevõtte jaoks madala näitajaga, mis AS Saarte Liinid puhul tuleneb eelkõige aastatel 2007-2014 teostatud investeeringute järgselt toimunud varade mahu kiirest kasvust.

Sadamateenuste osutamine on tegevusvaldkonnana suhteliselt pika tasuvusaja ja käibevältega. Varade tootlus on omakorda seotud sadamate pikaajaliste kokkulepete ja lepetega, ning hindade kiire varade kasvuga korreleeruv korrigeerimine keeruline. AS Saarte Liinid puhul mõjutab teenuste hinnastamist ja seeläbi ka tasuvust ja tootlust regionaalpoliitiliste ning avaliku huviga seotud tegevuseesmärkide täitmine, sealhulgas ka majanduslikult mittetasuvate riiklikult oluliste väikesadamate haldamisel.

Kokkuvõtlikult on äriühingu tootlusnäitajatel kaks objektiivset mõjurit:

- Oluline osa AS Saarte liinid põhitegevuse tuludest, eelkõige just liinilaevade teenindamiselt saadavad tulud on seotud pikaajaliste koostöölepingutega, mille hinnastamine põhineb makromajanduslikel näitajatel. Koostöölepingute muutmine toimub üldjuhul uute riigipoolsete hankemenetluste läbiviimisel liinioperaatorite leidmiseks.
- Varade kasulik eluiga on pikk ning investeeringute reaalne rakendamine tulu teenimiseks suhteliselt aeglane. Kokkulepete sõlmimine uute kaubamahtude või reisijate teenindamiseks toimub peale investeeringu teostamist ning sadamarajatised saavutavad oma kavandatud tootluse mõne aasta vältel.

Põhilised võimalused tootluse tõstmiseks on AS Saarte Liinid juhatuse seisukohalt endiselt seotud sadamates osutatavate vabaturuteenuste, peamiselt kaubavedude teenindamise mahtude tõstmises.

4. INVESTEERINGUD, SOETUSED JA ARENGUVÄLJAVAADED

2017. aastal investeeris AS Saarte Liinid uute infrastruktuuriobjektide väljaehitamisse, olemasolevate objektide parendamisse, seadmete soetamisse ning uuringutesse ja projekteerimisse kokku **2 648 931** eurot, mis oli -740 547 eurot ehk -21,8% vähem, kui 2016. aastal, mil investeeriti kokku 3 389 478 eurot. Investeeringute mahu vähenemine oli seotud tööde lõpetamisega Euroopa Liidu vahenditest perioodil 2014-2020 rahastatavatel objektidel. 2017. aasta suurimad investeeringud tehti sarnaselt aasta varasemale Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahendite ja pikaajalise laenu arvelt, lisaks reinvesteeriti aasta jooksul äriühingu poolt teenitud omavahendid.

Rahaliste vahendite paigutamise sihtotstarbed olid järgmised:

- **Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahenditest:** 2017. aastal lõpetati tööd Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi projekti „Avaliku liiniveo teenindamiseks riigi sadamate rekonstrueerimine“ raames Triigi, Sõru ja Sviby sadamates. Sviby sadama puhul oli sisuliselt tegemist eelmise rahastamisperioodi jätkuprojektiga parvlaevareisijate teenindamistingimuste parendamiseks, mille käigus ehitati välja ooteala ja sadamahoone. Triigi ja Sõru sadamate rajatised rekonstrueeriti 2017. aasta kevadel liinile tulnud uut tüüpi parvlaevade teenindamiseks. Kokku teostati aruandeaastal nimetatud projektide raames investeeringuid põhivarasse 1 659 672 euro ulatuses, sealhulgas omafinantseeringuna 296 693 eurot.
- **Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse vahenditest:** EAS vahenditest rahastati 2017. aastal paadisliipi ehitust Sviby sadamas ja veekäitlussüsteemi rekonstrueerimist Ringsu sadamas. Kokku investeeriti objektile 244 310 eurot, sealhulgas omafinantseeringuna 124 718 eurot.
- **Ettevõtte omavahenditest ja laenude arvelt rahastatud projektid:** 2017. aastal teostati omavahendite, laenude ja kindlustushüvitise arvelt põhivaraga seotud investeeringuid kokku 516 476 euro ulatuses. Projekteerimis- ja uurimistööd telliti sealhulgas 93 565 euro eest. Aruandeaasta suurimateks omavahendite arvelt teostatud investeeringuteks olid keskkontori ja sadamate vahelised IT-arendused kokku 61 380 euro eest, Heltermaa ja Rohuküla töstukiga väikeveoki soetamine 49 500 euro eest ning väikesadamate tööpaadi ja treileri soetamine kokku 44 546 euro eest.
- **Laenude põhiosa tagasimakseid** teostati 2017. aastal 739 669 euro ulatuses.

Seoses Euroopa Liidu struktuurfondide rahastamisperioodil 2014-2020 kavandatud Ühtekuuluvusfondi projekti „Avaliku liiniveo teenindamiseks riigi sadamate rekonstrueerimine“ elluviimisega pöörati 2017. aastal põhitähelepanu projekti raames kavandatud tööde mahtude ja seotud hangete täpsustamisele ning ettevalmistamisele. AS Saarte Liinid objektidele eraldatud toetuse kogumaht on 10 000 000 eurot, mille täies mahus rakendamiseks tehti valitsusele ettepanek kehtiva transpordi investeeringute kava muutmiseks, lisades sinna Vilsandi saare ühenduse tagamiseks vajalikud Papissaare ja Vikati sadamad Saare maakonnas ning regionaalete sadamate korrashoiuks vajaliku uue ujuvsüvendaja soetamise. Täiendav taotlus kehtiva Tehnilise Järelevalveameti rahastamisotsuse muutmiseks valmistatakse ette 2018. aasta alguses.

2018. aastal investeeritakse projekti „Avaliku liiniveo teenindamiseks riigi sadamate rekonstrueerimine“ raames 2 262 822 eurot, sealhulgas omafinantseeringuna 415 923 eurot. Alustatakse rekonstrueerimistöödega Naissaare sadamas, soetatakse ujuvsüvendaja Watermaster Classic IV ning ehitatakse Triigi sadama abihooned. Lisaks alustatakse töid Interreg Eesti-Läti programmi projekti „EstLat Harbours“ raames Munalaiu ja Ringsu sadamates kokku 578 535 euro eest, sealhulgas panustatakse omafinantseeringuna 86 789 eurot. Triigi väikelaevasadama rekonstrueerimiseks on kavas kasutada EAS vahendeid kokku 260 000 eurot, sealhulgas omavahendeid 130 000 eurot. AS Saarte Liinid omavahendite ja laenude arvelt rekonstrueeritakse alanud aastal sadamaid, soetatakse põhivara ja teostatakse projekteerimis-uurimistööd kokku 1 900 100 euro ulatuses. Laenude põhiosa tagasimakseid jätkatakse senises mahus, kokku 740 000 eurot aastas.

5. KVALITEEDI- JA KESKKONNAJUHTIMINE

AS Saarte Liinid majandustegevuse ja rekonstrueerimistööde mõju sadamate lähiümbruse elustikule ning keskkonnale on üldjuhul väike. Ettevõtte poolt peetavates sadamates on tegemist pikka aega kasutusel olnud sadamakohtadega ja keskkond on sellega kohanenud. Sadamate rekonstrueerimisel on pigem püütud luua paremaid tingimusi kaldaala ja veestiku kaitseks. Kõigi oluliste arenguprojektide elluviimisel on AS Saarte Liinid tellinud keskkonnamõju hinnangud (KMH) vastavalt seadusandluses ettenähtud nõuetele.

Regulaarselt uuritakse ja kontrollitakse nii sadamate olemasoleva kui kavandatava tegevuse keskkonnamõju ning selle vähendamiseks vajalikke võimalikke alternatiivlahendusi. Senise seirekogemuse baasil võib öelda, et AS Saarte Liinid sadamates kaasneb märkimisväärne keskkonnamõju üldjuhul ainult rekonstrueerimisega seotud süvendamis- ja kaadamistöödest, samas on sadamate akvatooriumites süvendamisel teiseldata pinnas regioonile iseloomulik, peamiselt peenefraktsiooniline muda või savimuda, ning sellega ei kaasne täiendavat reostust. Sadamate piirkonna elustik, mida rekonstrueerimise käigus mõjutatakse, taastub peale tööde lõpetamist ja ala stabiliseerumist. Ehituse perioodil ja sadamate hilisemas eksploatatsioonis kehtib põhimõte „saastaja maksab“.

AS Saarte Liinid sadamate rekonstrueerimisel ja eksploatatsioonis jälgitakse parimaid võimalikke tehnika ja tehnoloogia nõudeid. Kui ehitustegevuse, süvendamise ja hilisema eksploatatsiooni käigus selgub mingi erilise ohuga avariiline olukord (reostus, torm), tegevus peatatakse ja võetakse kasutusele meetmed, et oht saaks kõrvaldatud. Nõuded saastamise vältimiseks ja vastutus õnnetuse korral on kirjalikult fikseeritud töövõtu – või liinilepingutes. Sadamate rekonstrueerimisel kasutatav parim võimalik tehnika ja tehnoloogia on keskkonnasõbralikud, senised arendused sadamates on võimaldanud tuua teenindavatele liinidele keskkonna- ja energiasäästlikumad, ökonoomsemad ning suurema mahutavusega laevad. Efektivsemad ja säästlikumad ühendused annavad suure panuse piirkonna säästvale keskkonnahoiule.

Äriühingu 2017. aasta keskkonnavalaseks põhiprobleemiks oli Rohuküla sadama puhastusseadmete toimetõrge, mille põhjuse väljaselgitamiseks telliti ka vastav erialane ekspertiis. Ekspertiisi tulemusena tuvastati, et 2007. aastal projekteeritud ja kavandatud biopuhasti võimsus ei ole Rohuküla-Heltermaa ja Rohuküla-Sviby parvlaevaliinide kasvanud teenindusmahtudest tulenevate heitmemahtude vastuvõtuks piisav. Arvestades parvlaevaliikluse suurt sesoonsust ei ole tehnoloogiliselt sobiva ja samas majanduslikult otstarbeka lahenduse leidmine Rohuküla biopuhastile reaalne. Seepärast alustatakse 2018. aastal eelläbirääkimisi puhasti üleandmiseks heitmekäitlusega tegelevale operaatorettevõtjale.

6. ORGANISATSIOON JA PERSONAL

Koosseis ja töötajate arv

Seisuga 31.12.2017 oli AS Saarte Liinid koosseisu kuuluvate inimeste tegelik arv kokku 96, neist töötas juhatuse liikmetena 2 inimest, koosseisuliste põhitöötajatena 93 inimest (sh projektijuhtimise üksuses 4 inimest) ja tähtajalise asendustöötajana 1 inimene

Regionaalse tööandjana jaguneb äriühingu personal maakondade vahel alljärgnevalt: Saare maakonnas 48 (sh keskus 17, Kuivastu 13, Triigi 4, Roomassaare 6, Abruka 1, Ringsu 1, süvendus 3, töölaev 3); Pärnu maakonnas 19 (sh Virtsu 11, Munalaiu 5, Kihnu 3); Lääne maakonnas 13 (sh Rohuküla 11, Sviby 2); Hiiu maakonnas 12 (sh Heltermaa 10, Sõru 2); Põlva maakonnas 4 (sh Laaksaare 4); Tartu maakonnas 2 (sh Piirissaare 2) ja Harju maakonnas 2 (sh 2 Naissaare hooajalist töötajat suveperioodil).

Töötajate üldarvust oli seisuga 31.12.2017 osalise tööajaga 2 inimest (projektijuhtimise koordinaator 0,6 koormusega ja Triigi sadama koristaja 0,5 koormusega). Navigatsiooniperioodil kasutati äriühingu väikelaevasadamates tähtajaliste töölepingutega lisatööjõudu, kokku 8 töötajat, sealhulgas ülevaatajad/valvurid Roomassaares (1 inimene 3,5 kuud), Ringsus (1 inimene 4 kuud), Abrukal (1 inimene 5 kuud), Kuivastus (1 inimene 5 kuud ja 1 inimene 3 kuud), Piirissaarel (1 inimene 3 kuud) ja Naissaarel (1 inimene 5 kuud ja 1 inimene 3,5+1,5 kuud). Lisaks oli äriühingu koosseisus üks tähtajatu/täisaastaga väikelaevasadamate arenduse projektijuhi ametikoht, millel kuuluvus struktuuriüksusesse jagati kaheks perioodiks – navigatsioonivälisel hooajal (sügisest kevadeni 7 kuud) keskkontori koosseisus ja navigatsioonihooajal (kevadest sügiseni 5 kuud) Roomassaare jahisadamas. Seega on ka Roomassaare jahisadamas suveperioodil 2 töötajat.

Töölepingute kõrval kasutatakse äriühingus teatud tööde tegemiseks käsundus- ehk töövõtulepinguid, 31.12.2017 seisuga oli ettevõttes 4 vastavat lepingut.

2017. aastal toimunud koosseisu muudatused:

- 01.05.2017 nimetati seoses ümberkorraldustega Heltermaa-Rohuküla sadama struktuuriüksuses sadamakapteni abi ametikoht sadamakapteni asetäitjaks.
- 01.06.2017 koondati seoses ümberkorraldustega Naissaare sadama struktuuriüksuses Naissaare sadama kapteni 0,75-koormusega ametikoht ja selle valdkonna katmiseks laiendati väikesadamate direktori töökohustusi.
- 01.11.2017 moodustati Rohuküla sadama paremaks haldamiseks ja sadamateenuste kvaliteedi tõstmiseks Rohuküla sadama üksusesse 2 täiskoormusega tähtajatut koristaja ametikohta.

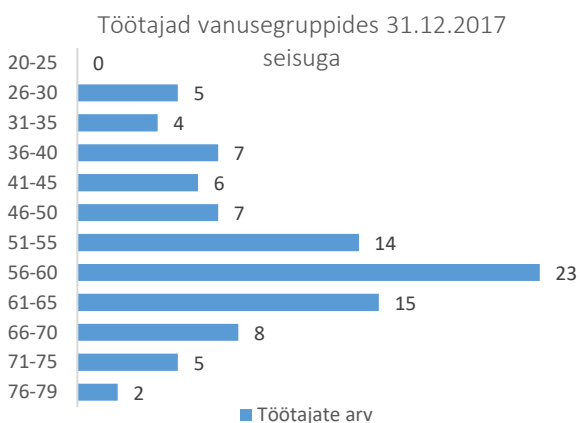
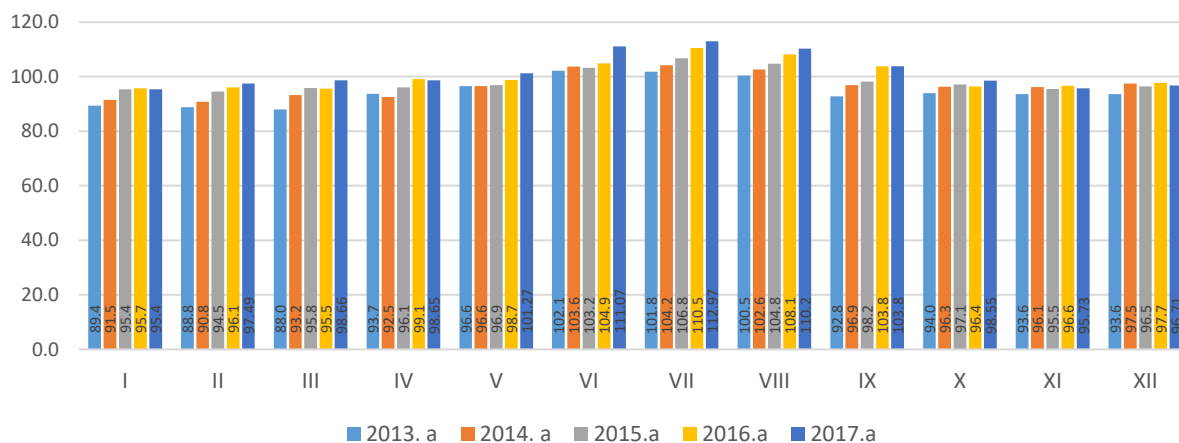
Tabel 3. AS Saarte Liinid töölepingute sõlmimise ja lõpetamise statistika 2017. aastal

Jrk nr	Tehing	Arv	%
1.	Töölepingute SÕLMIMISED aasta jooksul kokku	44	100%
1.1	sh. tähtajatult	7	16%
1.2	sh. tähtajaliselt	37	84%
	sh. tähtajalistest	37	100%
	1.2.1 Hooajalised (navigatsioonihooajal töömahu suurenemine)	9	24%
	1.2.2 Põhitöötajate asendamised (puhkused ja haigestumised)	28	76%
2.	Töölepingute LÕPETAMISED aasta jooksul kokku	44	100%
2.1	Tööandja algatusel (koondamine ja töötajast tuleneval põhjusel)	1	2%
2.2	Töötaja algatusel (ülesütlemisavalduse alusel)	6	14%
2.3	Tähtaja möödumisel (hooaja lõpp ja asendusaja lõpp)	35	80%
2.4	Poolte kokkuleppel	1	2%
2.5	Töötaja surma tõttu	1	2%
3.	Võlaõiguslikud töövõtu- ja käsunduslepingud 2017. aasta jooksul	x	x
3.1	Sõlmimised aasta jooksul kokku	11	x
3.2	Tähtajalised lõppemised aasta jooksul kokku	10	x

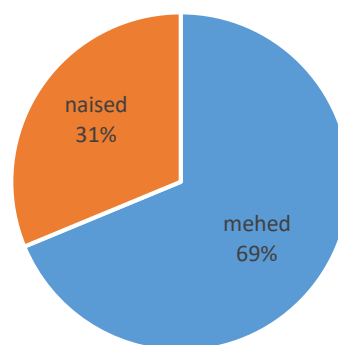
Tabel 4. Töötajate arvu võrdlus struktuuriüksuste lõikes aastalõpu seisuga 2017 ja 2016

Struktuuriüksus	31.12.2017		31.12.2016	
	Töötajate arv	% ettevõttest	Töötajate arv	% ettevõttest
Juhatus	2	2,1%	2	2,1%
Keskkontor	11	11,5%	11	11,5%
Projektijuhtimine	4	4,2%	4	4,2%
Kuivastu	13	13,5%	13	13,5%
Virtsu	11	11,5%	11	11,5%
Heltermaa	10	10,4%	10	10,4%
Rohuküla	11	11,5%	8	8,3%
Sviby	2	2,1%	2	2,1%
Sõru	2	2,1%	2	2,1%
Triigi	4	4,2%	3	3,1%
Roomassaare	6	6,3%	6	6,3%
Abruka	1	1,0%	1	1,0%
Ringsu	1	1,0%	1	1,0%
Munalaui	5	5,2%	6	6,3%
Kihnu	2	2,1%	3	3,1%
Piirissaare	1	1,0%	1	1,0%
Laaksaare	4	4,2%	5	5,2%
Naissaare	0	0,0%	1	1,0%
Süvendus	3	3,1%	3	3,1%
Töölaev	3	3,1%	3	3,1%
Koosseisulised töötajad kokku	96	100%	96	100%

Keskmine töötajate arv kuude lõikes AS Saarte Liinid 2013-2017

Töötajate jagunemine sooliselt 31.12.2017

7. HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE

Tulenevalt riigivaraseaduse § 88 lõike 1 punktist 10 on riigile kuuluval äriühingul kohustus rakendada äriühingu juhtimisel Hea Ühingujuhtimise Tava (edaspidi HÜT) ning kirjeldada selle järgimist ühingujuhtimise aruandena majandusaasta aruande koosseisus. AS Saarte Liinid lähtub äriühingu juhtimisega seotud küsimuste lahendamisel HÜTi soovituslikest juhustest mõningate eranditega. Alljärgnevalt on esitatud HÜTi sätted, mida ei järgita, ja lisatud põhjendused mittejärgimise kohta.

7.1. Üldkoosolek

AS Saarte Liinid ei järgi alljärgnevaid HÜTi punkte:

- Punkt 1.2.1 - üldkoosoleku kokkukutsumise teade tehakse samaaegselt selle saatmisega aktsionäridele ja/või avaldamisega üleriigilise levikuga päevalehes kättesaadavaks ka emitendi veebilehel.
- Punkt 1.2.3 - samaaegselt seaduses sätestatud üldkoosoleku kokkukutsumise tingimuste täitmisega avalikustab juhatus emitendi veebilehel päevakorraga seotud olulise teabe, mis on talle esitatud või muul viisil kättesaadav.
- Punkt 1.2.4 - mõistliku aja jooksul enne üldkoosoleku toimumist avaldab nõukogu emitendi veebilehel enda ettepanekud päevakorras olevate teemade kohta.
- Punkt 1.3.1 - üldkoosoleku juhatajaks ei valita nõukogu esimeest ega juhatuse liiget.
- Punkt 1.3.2 - üldkoosolekul osalevad juhatuse liikmed, nõukogu esimees ning võimalusel ka nõukogu liikmed ja vähemalt 1 audiitoritest.
- Punkt 1.3.3 - emitent teeb vastavate tehniliste vahendite olemasolul ning juhul, kui see ei ole talle liiga kulukas, üldkoosoleku jälgimise ja sellest osavõtu võimalikuks sidevahendite kaudu (nt internet).

Ülaltoodud HÜTi juhiste mittejärgimine on tingitud asjaolust, et ASi Saarte Liinid ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik ning aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja taristuminister. Aktsionäri õiguste teostamine ja esindaja volitused on sätestatud RVSis ning üldkoosolekute toimumine ja sellel osalejad määratakse vastavalt vajadusele kooskõlastatult ainuaktsionäriaga.

Tabel 5. Ülevaade 2017. aastal toimunud üldkoosolekutest

• Ainuaktsionäri otsused

	Kuupäev ja koht	Päevakord
1.	23.02.2017 Tallinnas (MKM)	AS Saarte Liinid nõukogu liikme tasu maksmise peatamine
2.	03.03.2017 Tallinnas (MKM)	Aktiikapitali suurendamine ja riigivara üleandmine mitterahalise sissemaksena
3.	08.09.2017 Tallinnas (MKM)	AS Saarte Liinid nõukogu koosseisu muudatus

• Ainuaktsionäri korraline üldkoosolek

	Kuupäev ja koht	Päevakord
1.	17.04.2017 Tallinnas (MKM)	• Lõppenud 2016. aasta majandusaasta kokkuvõtte (juhatuse esimehe ettekanne tegevuseesmärkide täitmisest, majandustulemustest, investeringutest ja olulistest tehingutest. Nõukogu esimehe ettekanne kontrollikeskkonnast ning hinnangust nõukogu ja juhatuse tööle) • 2016. a majandusaasta aruande kinnitamine • 2016. a puhaskasumi jaotamise otsuse kinnitamine • Järgmise majandusaasta (2017) ootused • Vilsandi, Papissaare ja uue ujuvsüvendaja soetamise lisamine abikõlblike kulude loetelusse transpordi investeringute kavas • Omaniku ootused äriühingule • Muud koosolekul tõstatatud teemad

7.2. Nõukogu ja auditikomitee

AS Saarte Liinid nõukogu koosneb viiest liikmest. Vastavalt RVS § 81 valib ainuaktsionäri esindaja, kelleks on majandus- ja taristuminister, nõukogu liikmed nimetamiskomitee ettepanekul. AS Saarte Liinid ei järgi HÜTi punkti 3.2.2 - vähemalt pooled emitendi nõukogu liikmetest on sõltumatud. Nõukogu liikmed valivad ainuaktsionäri otsusega nimetatud nõukogu liikmete hulgast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tööd.

Tulenevalt RVS-i §-st 80 valitakse nõukogu liikmeks isik, kes omab nõukogu liikme ülesannete täitmiseks vajalikke teadmisi ja kogemusi, arvestades äriühingu tegevus- ning finantsvaldkonda ning võimelisust tegutseda temalt oodatava hoolsusega ning ametikohale esitatavate nõuete kohaselt, lähtudes äriühingu eesmärkidest ja huvidest ning vajadusest tagada riigi kui aktsionäri huvide tõhus kaitse.

Nõukogu teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle, osaleb äriühingu tegevuse planeerimisel ja juhtimisel ning otsustab äriühingu igapäevase majandustegevuse raamest väljuvate tehingute teostamise üle. Nõukogu tegutseb iseseisvalt ja äriühingu ning aktsionäri huvides. Nõukogu peamiseks töövormiks on koosolek. 2017. aastal toimus 6 nõukogu koosolekut, lisaks koostati 1 hääletusprotokoll ilma koosolekut kokku kutsumata ja 2 teemat kooskõlastati elektrooniliselt e-kirja teel.

2017. aasta alguses oli AS Saarte Liinid nõukogu koosseis järgmine: Ain Seppik (esimees), Ain Tatter, Marek Uusküla, Taivo Linnamägi, Jüri Saar ja Kaido Kaasik. Majandusaasta jooksul toimus ainuaktsionäri 08.09.2017 otsuse alusel koosseisu muudatus ja uus koosseis oli järgmine: Toomas Vainola (esimees), Ain Tatter, Riho Prints, Indrek Allmann ja Marilin Hein.

Tabel 6. Ülevaade 2017. aastal toimunud nõukogu koosolekute

• Nõukogu koosolekud

	Kuupäev ja koht	Põhipäevakorrapunkte	Muud küsimused
1.	15.03.2017 Parvlaeval Tõll/Kuivastus	3	-
2.	10.04.2017 Tallinnas	9	2
3.	31.08.2017 Vormsil	6	4
4.	29.09.2017 Kuressaares	7	-
5.	17.11.2017 Tallinnas	5	2
6.	21.12.2017 Kuressaares	7	5

• Nõukogu otsused koosolekut kokku kutsumata (hääletusprotokolliga)

	Kuupäev	Päevakord
1.	03.11.2017 e-posti teel	2 punkti

• Nõukoguga arutatud küsimused e-kirjavahetuse teel

	Ajavahemik	Teema
1.	02.10.2017 e-posti teel	1 punkt
2.	22.12.2017 e-posti teel	1 punkt

AS Saarte Liinid nõukogu koosolekute peamised teemad 2017. aastal olid järgmised:

- Ülevaated ettevõtte tegevusest ja eelarve täitmisest
- Ülevaated ettevõtte investeeringute ja soetuste kava täitmisest ja muudatustest, reservi kasutamisest, ehitustööde planeerimisest, teostatud rekonstrueerimistöödest
- 2016 majandusaasta raamatupidamise auditeeritud aastaaruanne
- Ülevaated kohtuprotsessidest Väinamere Liinid OÜ'ga
- 2016. aasta siseauditi tööplaani kinnitamine, selle täitmine, kokkuvõtte järeldusid
- Juhatuse liikmetele töö tulemuslikkuse eest täiendava tasu (aastapremia) maksmine
- Ülevaade IT-arendustest
- Koostöö TS Laevad OÜ'ga
- Siseauditi korraldamine, sisu ja aruanded

- Põhivara müük (sõidukid)
- Tähtaja ületanud kliendivõlgnevused
- EL Interreg programmi EstLat projekti sildfinantseerimisele garantii kooskõlastamine
- 2018. aasta hinnakirja kinnitamine
- 2018. aasta eelarve kinnitamine
- 2018. aasta investeeringute ja soetuste kava kinnitamine
- Nõukogu 2018. aasta tööplaani kinnitamine
- Kinnistute koormamine isikliku kasutusõigusega
- Kuivastu hotelli kinnistu soetamine
- Ülevaated auditikomitee tööst ja auditikomitee ettepanekud nõukogule

Nõukogu on moodustanud auditikomitee. 3-liikmelise auditikomitee ülesandeks on osaleda nõukogu nõustava organina järelevalve teostamisega seotud küsimustes, sh jälgida ja analüüsida finantsinformatsiooni töötlemist, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, raamatupidamise aastaaruande koostamise ja audiitorkontrolli protsessi.

Auditikomitee liikmeteks olid 01.01.-28.09.2017 Kaie Karniol (auditikomitee esimees käsunduslepingu alusel), Marek Uusküla ja Jüri Saar. Alates 29.09.2017 Kaie Karniol (auditikomitee esimees käsunduslepingu alusel), Marilin Hein ja Indrek Allmann. Aasta jooksul toimus 5 auditikomitee koosolekut. Auditikomitee koosolekud toimusid üldjuhul enne väljakuulutatud nõukogu koosolekuid – nõukogu koosolekuks ettevalmistatud kirjalike materjalide põhjal. Auditikomitee koosolekute peamised teemad kattusid üldjuhul nõukogu koosolekuteks väljakuulutatud teemadega.

Tabel 7. Ülevaade 2017. aastal toimunud auditikomitee koosolekutest

• **Auditikomitee koosolekud**

	Kuupäev ja koht	Põhipäevakorrapunkte	Muud küsimused
1.	15.03.2017 Parvlaeval Tõll/Kuivastus	1	-
2.	10.04.2017 Tallinnas	2	-
3.	31.08.2017 Vormsil	3	-
4.	17.11.2017 Tallinnas	6	-
5.	19.12.2017 Tallinnas	1	-

Vastavalt HÜTi punktile 3.2.5 esitatakse alljärgnevalt andmed 2017. aastal makstud ASi Saarte Liinid nõukogu liikmete tasu suuruse ja tasustamise korra kohta. Nõukogu liikme määramise ja tasustamise kord on sätestatud RVS §-s 85. Nõukogu liikmetele, kes nõukogu otsuse vastuvõtmisel ei osalenud, nõukogu koosoleku toimumise kuu eest tasu ei maksta. Tasustamiskorra kohaselt makstakse täiendavat tasu auditikomitee liikmeteks olevatele nõukogu liikmetele nende komitee koosolekul osalemise eest 25% nõukogu liikme tasust. Nõukogu liikmetele lahkumishüvitist ei maksta.

AS Saarte Liinid nõukogu ja selle juurde moodustatud auditikomitee liikmetele maksti 2017. aasta eest tasusid kokku 26 342 eurot ning võrdlusperioodi, 2016. aasta eest 29 051 eurot. Täiendavat tasu aruandeaastal nõukogu liikmetele ei makstud.

7.3. Juhatus

2017. aastal juhtis AS Saarte Liinid majandustegevust nõukogu otsusega ametisse valitud kaheliikmeline juhatus. Juhatus koosseis, kuhu majandusaasta alguses kuulusid Villu Vatsfeld ja Jaanus Tamkivi valiti 2015. aastal vastavalt kehtivale põhikirjale tähtajaliselt viieks aastaks. Juhatusete volituste tähtaeg algas 08.06.2015 ja kestab kuni 07.06.2020. Juhatus esimees Villu Vatsfeld juhib ja esindab äriühingut tegevjuhina ning täidab ka ühingu finantsjuhi ülesandeid, vastutades ettevõtte töökorralduse, majandusarvestuse ja finantstegevuse valdkonna eest. Juhatus liige Jaanus Tamkivi vastutab sadamate halduse ja arendusega seotud ehitustehniliste valdkondade eest ning sadamatega seotud uurimus- ja projekteerimistööde korraldamise eest.

Juhatuse liikmete vastutusvaldkonnad on piiritletud ning tööülesanded ja vastutus kirjeldatud juhatuse liikmetega sõlmitud lepingutes. Vastavalt HÜTi punktile 2.2.7 esitatakse alljärgnevalt ka andmed 2017. aastal ASi Saarte Liinid juhatuse liikmetele makstud juhatuse liikme tasude suuruse kohta ning kirjeldatakse lahkumishüvitiste ja täiendavate tasude määramise süsteemi. Juhatuse liikmete tasumäärad ja lahkumishüvitised on määratletud juhatuse liikmetega sõlmitud nõukogu poolt kooskõlastatud lepingutes. Juhatuse liikmele makstava täiendava tasu ning lahkumishüvitise suuruse piirmäärad on sätestatud RVS § 86 lg-s 2 ja 3, millest tulenevalt riigile kuuluva äriühingu juhatuse liikmele makstava täiendava tasu suurus kokku ei või ületada juhatuse liikme nelja kuu tasu. Lahkumishüvitist makstakse juhatuse liikmele vaid juhul, kui ta kutsutakse tagasi nõukogu poolt enne tema ametiaja lõppu ning talle makstav hüvitis ei või ületada juhatuse liikme kolme kuu tasu.

Juhatuse liikmetele maksti 2017. aasta eest tasu kokku 106 808 eurot, sealhulgas lisatasu maksti nõukogu otsuse alusel AS Saarte Liinid juhatuse liikmetele kolme kuutasu ulatuses kokku 25 500 eurot. Võrdluseks 2016. aasta eest maksti juhatuse liikmetele tasu 107 153 eurot, sealhulgas lisatasuna edukate majandustulemuste eest kolme kuutasu ulatuses kokku 25 500 eurot. Tasude marginaalne vähenemine aastate võrdluses on seotud puhkusetasude arvestuse ja väljamaksmisega.

7.4. Finantsaruandlus ja auditeerimine

AS Saarte Liinid koostab finantsaruandeid vastavalt Euroopa Liidus kehtivatele rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele. Juhatuse koostatud 2017. majandusaasta aruannet kontrollib sõltumatu vandeaudiitor.

Ainuaktsionäri otsuse alusel nimetati AS Saarte Liinid 2017. aasta majandusaasta audiitoriks audiitorfirma AS PricewaterhouseCoopers. Lepingulist siseaudiitorit aruandeaastal äriühingus ei tegutsenud, samas viis Ernst & Young Baltic AS 2017. aastal rahandusministeeriumi esindajana läbi äriühingu hankemenetluse sihtauditi.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Finantsseisundi aruanne

Eurodes, seisuga 31. detsember

VARAD	Lisa	31.12.2017	31.12.2016
KÄIBEVARA			
Raha		199 009	69 190
Nõuded ja ettemaksed	4	1 823 017	2 550 197
Varud	5	44 181	40 154
KÄIBEVARA KOKKU		2 066 207	2 659 541
PÕHIVARA			
Materiaalne põhivara	6	56 663 944	56 826 174
Immateriaalne põhivara	7	60 849	8 963
PÕHIVARA KOKKU		56 724 793	56 835 137
VARAD KOKKU		58 791 000	59 494 678
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL			
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED			
Lühiajalised laenukohustused	10	1 160 735	1 985 124
Võlad ja ettemaksed	8	531 593	1 729 404
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU		1 692 328	3 714 528
PIKAAJALISED KOHUSTUSED			
Pikaajalised laenukohustused	10	4 764 208	4 354 579
Sihtfinantseerimine	12	34 906 163	34 678 686
PIKAAJALISED KOHUSTUSED KOKKU		39 670 371	39 033 265
KOHUSTUSED KOKKU		41 362 699	42 747 793
OMAKAPITAL			
Aktiivkapital	13	6 648 500	6 636 600
Ülekurss		53	0
Kohustuslik reservkapital		663 660	663 660
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	13	9 446 624	8 743 323
Aruandeaasta koondkasum	13	669 464	703 302
OMAKAPITAL KOKKU		17 428 301	16 746 885
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		58 791 000	59 494 678

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 28-54 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Kasumi-ja koondkasumiaruanne

Eurodes, aasta kohta

TULUD	Lisa	2017	2016
Müügitulu	14	6 033 232	5 270 066
Tulud sihtfinantseerimisest	15	1 744 573	1 792 242
Muud äritulud	16	82 827	330 932
KAPITALISEERITUD VÄLJAMINEKUD OMA TARBEKS PÕHIVARA VALMISTAMISEL		137 483	143 332
Tööjõukulude kapitaliseerimine	16	137 483	143 332
KULUD			
Kaubad, toore, materjal ja teenused	16	-1 834 536	-1 483 514
Mitmesugused tegevuskulud	16	-251 100	-240 598
Tööjõukulud	16	-2 304 240	-2 139 439
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	16	-2 829 732	-2 872 528
Muud ärikulud	16	-27 022	-19 951
ÄRIKASUM		751 485	780 542
Finantskulud	17	-82 021	-77 240
KASUM ENNE TULUMAKSUSTAMIST		669 464	703 302
ARUANDEAASTA PUHASKASUM		669 464	703 302
ARUANDEAASTA KOONDKASUM		669 464	703 302

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 28-54 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Rahavoogude aruanne

Eurodes, aasta kohta

RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST	Lisa	2017	2016
Puhaskasum		669 464	703 302
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	6,7,16	2 829 732	2 872 528
Kasum põhivara müügist		-1 820	-38 999
Tulud sihtfinantseerimisest	15	-1 744 573	-1 792 242
Finantskulud	17	82 021	77 240
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	4	727 180	-1 103 492
Varude muutus	5	-4 027	-461
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	8	48 704	-555 419
KOKKU RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST		2 606 681	162 457
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	6,7	-2 957 812	-1 181 372
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük		1 820	40 000
KOKKU RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST		-2 955 992	-1 141 372
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST			
Saadud laenud	10	1 137 648	862 762
Saadud laenude tagasimaksed	10	-739 669	-669 668
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	10	-4 873	-4 784
Arvelduskrediidi saldo muutus	10	-807 866	502 622
Saadud varade sihtfinantseerimine	11	975 911	342 578
Makstud intressid	17	-82 021	-77 240
KOKKU RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST		479 130	956 270
RAHAVOOD KOKKU		129 819	-22 645
RAHA JA RAHA EKVIVALENDID AASTA ALGUL		69 190	91 835
Raha ja raha ekvivalentide muutus		129 819	-22 645
RAHA JA RAHA EKVIVALENDID AASTA LÕPUL		199 009	69 190
sh: sularaha		12 229	6 079
sh: arveldusarvete jäägid		186 780	63 111

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 28-54 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Omakapitali muutuste aruanne

Eurodes, aasta kohta

	Aktiivkapital	Ülekurs	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 31.12.2015	6 636 600	0	663 660	8 743 323	16 043 583
Aruandeaasta koondkasum	0	0	0	703 302	703 302
Seisuga 31.12.2016	6 636 600	0	663 660	9 446 625	16 746 885
Aruandeaasta koondkasum	0	0	0	669 464	669 464
Aktiivkapitali suurendamine	11 900	0	0	0	11 900
Ülekurs	0	53	0	0	53
Seisuga 31.12.2017	6 648 500	53	663 660	10 116 089	17 428 301

Täiendav informatsioon omakapitali komponentide kohta on avalikustatud lisas 13.

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 28-54 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamise alused

1. Teave äriühingu kohta

AS Saarte Liinid on 01. juulil 1994 teede- ja sideministri 31. mai 1994 käskkirjaga nr 90 asutatud äriühing, mille põhiülesandeks on regionaalsete sadamate haldamine ja arendamine, eelkõige liinilaevaühenduste pidamise võimaluste kindlustamine mandri ja asutatud saarte vahel. AS Saarte Liinid on üldjuhul sadamate maa ja infrastruktuuri omanik või kasutab sadamaid pikaajaliste hoonestusõiguse lepingute alusel. Sadama pidajana ehitatakse taristu valmis kuni kaide, rampide, ootealade, laoplatside ja laadimisvõimalusteni. Samas osutab AS Saarte Liinid ise ka sadamateenuseid, kuna regionaalsete sadamate asukohad on seni välistanud stividorettevõtjate pikaajalise huvi. Äriühingu põhilisteks klientideks on parv- ja liinilaevadega sadamatevahelist reisijatevedu korraldavad operaatorettevõtted, sadamate kaudu veetavate kaupade omanikud ja laevaagendid.

Majandusaasta lõpuks kuulus AS Saarte Liinid koosseisu 18 sadamat: Kuivastu, Roomassaare, Triigi, Abruka, Ringsu, Papissaare ja Vikati Saare maakonnas; Heltermaa ja Sõru Hiiu maakonnas; Rohuküla, Sviby ja Virtsu Lääne maakonnas; Kihnu, Munalaid ja Manilaid Pärnu maakonnas; Piirissaare Tartu maakonnas; Laaksaare Põlva maakonnas ja Naissaare Harju maakonnas. Lisaks sadamatele kuuluvad äriühingu struktuuriüksuste hulka ujuvsüvendaja Watermaster ja töölaev Panda. Ettevõtte keskkontor asub äriühingu registreeritud aadressil Rohu 5, Kuressaare 93819, Eesti Vabariik.

Finantsaruanded on juhatuse poolt avalikustamiseks heaks kiidetud 26. märtsil 2018. aastal. Aastaaruande vaatab läbi nõukogu ja kinnitab aktsionäri üldkoosolek. Aktsionäri üldkoosolekul on õigus teha aastaaruandes muudatusi.

2. Üldpõhimõtted

AS-i Saarte Liinid 2017. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Euroopa Liidus kehtivate rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS). Äriühingu raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes ning lähtudes soetusmaksumusest, välja arvatud juhtudel, kui arvestuspõhimõtetes on alljärgnevalt kirjeldatud teisiti.

3. Olulised arvestuspõhimõtted

A. Tulu kajastamine

Tulu mõõdetakse tavapärase äritegevuse käigus kaupade müügi ja teenuste osutamise eest saadud või saadava tasu õiglasest väärtuses. Tulu kajastatakse ainult siis, kui tulu suurus on võimalik usaldusväärselt mõõta, on tõenäoline, et ettevõtte saab tehingust tulenevat majanduslikku kasu, olulised omandiga seotud riskid ja hüved on läinud üle müüjalt ostjale. Tulu suurus loetakse usaldusväärselt mõõdetavaks ainult siis, kui kõik tehinguga seotud asjaolud on selged.

B. Raha ja raha ekvivalendid

Rahana ja raha ekvivalentidena kajastatakse aruannetes kassas ja panga arvelduskontodel olevat raha.

C. Finantsvarad

Ettevõtte liigitab oma finantsvaradeks nõuded, mis jagunevad nõueteks ostjate vastu ja muudeks nõueteks. Vastavalt omanikult saadud suunistele ei ole AS Saarte Liinid väljastanud laene ja investeringuid muud liiki finantsvarasse.

(Lisa 1 järg)

Nõuded ostjate vastu on ostjatelt laekumata arved tavapärase äritegevuse käigus müüdud kaupade või osutatud teenuste eest. Need võetakse esmalt arvele nende soetusmaksumuses ning kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit, millest on maha arvatud allahindlused. Vara väärtuse langusest tingitud allahindlus kajastatakse juhul, kui eksisteerib objektiivseid tõendeid selle kohta, et ettevõtte ei suuda koguda kõiki saadaolevaid summasid vastavalt nõuete tingimustele. Sellisteks olukordadeks võivad olla ostjate olulised finantsraskused, pankrot, finantsiline reorganiseerimine või kohustuste mittetäitmine. Allahindluse summa on erinevus vara väärtuse ja kaetava väärtuse vahel, milleks on tulevikus oodatavate rahavoogude summa, diskonteerituna efektiivse intressimääraga. Vara väärtust vähendatakse konto "Ebatõenäoliselt laekuvad ostjate arved" kaudu ja kahjumi summa kajastatakse kasumiaruandes real „Mitmesugused tegevuskulud“.

Kui nõue ostja vastu on tunnistatud lootusetuks, kantakse see maha vähendades ühtlasi selleks otstarbeks varem kontol "Ebatõenäoliselt laekuvad ostjate arved" moodustatud eraldist. Alla hinnatud nõude laekumisel või muude sündmuste korral, mis näitavad, et allahindlus ei ole enam põhjendatud, kajastatakse allahindluse tühistamine kasumiaruandes selle kulu vähendusena, kus allahindlus algselt kajastati. Intressitulu nõuetelt kajastatakse kasumiaruandes real "finantstulud ja -kulud".

D. Varud

Varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb varude ostuhinnast, ostuga kaasnevast tollimaksust, muudest mittetagastatavatest maksudest ja soetamisega otseselt seotud veokuludest, millest on maha arvatud hinnaalandid. Varude soetusmaksumusse ei lülitata laenukasutuse kulusid.

Varud hinnatakse finantsseisundi aruandes kas soetusmaksumuses või neto realiseerimismaksumuses lähtudes sellest, milline hind on madalam. Varude allahindlusi nende neto realiseerimismaksumusele kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruandes real "kaubad, toore, materjal ja teenused".

E. Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana võetakse arvele varasid maksumusega alates 5 000 eurost ja kasuliku elueaga üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Omatarbeks ehitatud materiaalse põhivara finantseerimiseks võetud laenukasutuse kulutused (sh lepingu sõlmimise tasu amortisatsioon, intressid), mis on arvestatud alates ehitustegevuse algusest kuni vara sisulise valmimiseni, kajastatakse vajadusel alustatud uute ehitusobjektide soetusmaksumuse osana. Varad, mille kasulik eluiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5 000 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudena) ja vara kasutusele võtmise hetkel kantakse 100%-selt kulusse. Kuludesse kantud väheväärtuslike inventaride üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt kasulikule elueale.

Hilisemad parendustega seotud kulutused lisatakse vara soetusmaksumusele juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara kajastamise kriteeriumitele. Kui materiaalse põhivara objektil vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele ja asendatud komponent kantakse finantsseisundi aruandest välja. Jooksva hoolduse ja remondiga seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes kuluna nende tekkimise perioodil.

(Lisa 1 järg)

Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust elueast. Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga ning lõppväärtust inventeeritakse igal aruandepäeval, hilisemate parenduste arvele võtmisel ja oluliste muutuste korral kontserni arenguplaanides. Kui hinnang vara kasulikule elueale erineb oluliselt eelnevalt kehtestatust, siis muudetakse vara järelejäänud kasulikkude eluiga, millest tulenevalt muutub järgmistes perioodides varale arvestatav kulum.

Amortisatsioonimäärad aastas on põhivara gruppidele järgmised:

Maa	0 %
Ehitised ja rajatised	2-20 %
Ujuvalused	2-10 %
Masinad ja seadmed	6-20 %
Transpordivahendid	10-25 %
Muu inventar, tööriistad ja sisseseade	20-40 %

Kulumi arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgile ja lõpetatakse, kui jääkmaksumus on võrdne lõppväärtusega, vara lõplikul kasutusest eemaldamisel või ümberklassifitseerimisel "Müügiootel põhivaraks". Igal aruandepäeval hinnatakse vara eluea ja lõppväärtuse põhjendatust.

Materiaalse põhivara bilansilise väärtuse võimalikku langust kontrollitakse juhtudel, kui mingid sündmused või asjaolude muutumine näitavad, et vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui sellised asjaolud on olemas, viib ettevõtte läbi vara kaetava väärtuse hindamise. Kui hinnanguline kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus, siis hinnatakse see vara või raha genereeriva üksuse moodustavad varad alla kuni kaetava väärtuseni, milleks on kas sellest varast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus (ehk kasutusväärtus) või selle vara õiglane väärtus, mida on vähendatud müügikulutustega, olenevalt kumb on kõrgem.

Kui hiljem vara kaetav väärtus on tõusnud üle vara bilansilise väärtuse, siis allahindlus tühistatakse ja suurendatakse vara bilansilist väärtust, kuid mitte suurema summani, kui bilansilise väärtuseni, mis varal oleks, kui allahindlust ei oleks tehtud. Vara allahindluse tühistamine kajastatakse kasumiaruandes samal real, kus kajastati ka varasem allahindlus. Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel või siis, kui ettevõtte ei eelda selle vara kasutamisest või müügist enam majandusliku kasu saamist.

Materiaalse põhivara objektid, mis väga tõenäoliselt müüakse lähema 12 kuu jooksul, klassifitseeritakse ümber müügiootel põhivaraks, mida kajastatakse finantsseisundi aruandes eraldi real käibeara rühmas. Müügiootel põhivara amortiseerimine lõpetatakse ning seda kajastatakse kas bilansilises jääkmaksumuses või õiglases väärtuses (miinus müügikulutused), sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

F. Muu immateriaalne põhivara

Immateriaalsed varad võetakse arvele ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- varaobjekt on ettevõtte poolt kontrollitav;
- on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vajalikud ressursid, et arendus lõpule viia ja vara kasutusele võtta või müüa;
- juhatas soovib immateriaalse vara valmis saada ja seda kasutama hakata või müüa;
- immateriaalset vara on võimalik kasutama hakata või müüa;
- on tõenäoline, et ettevõtte saab objekti kasutamisest tulevikus tulu;
- objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialed for the purpose of identification only Initsiaalid/initials <u>L.K.</u> Kuupäev/date <u>10.04.18</u> PricewaterhouseCoopers, Tallinn
--

(Lisa 1 järg)

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse immateriaalset põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Immateriaalsete varade puhul hinnatakse, kas tegemist on piiratud või määramata kasuliku elueaga varaga. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset amortisatsiooni meetodit.

Amortisatsioonimäärad aastas on järgmised:

Arenguväljaminekud, IT lahendused	20 %
Ostetud litsentsid, kaubamärgid jne.	20-30 %

Arenguväljaminekud kapitaliseeritakse juhul, kui eksisteerib kava projekti elluviimiseks ning on võimalik hinnata immateriaalsest varast tulevikus tekkivat tulu. Uuringu- ja arenguväljaminekud, mis ei kvalifitseeru immateriaalseks põhivaraks, kajastatakse kuluna nende tekkimise perioodil.

Immateriaalse põhivarana kajastatakse ka väljaminekud arvutitarkvara soetamiseks. Arvutitarkvara arenduskulud kajastatakse immateriaalse varana, kui need on otseselt seotud selliste tarkvaraobjektide arendamisega, mis on eristatavad, kontserni poolt kontrollitavad ning mille kasutamisest kontsern saab tulevast majanduslikku kasu pikema aja, kui ühe aasta jooksul. Kapitaliseeritavad arvutitarkvara arenduskulud hõlmavad tööjõukulusi ning muid arendamisega otseselt seotud kulutusi. Arvutitarkvara kulud amortiseeritakse tarkvara hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on maksimaalselt kuni 5 aastat. Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes kuludena.

Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse vara amortisatsioonikulu kajastatakse kasumiaruande real "põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus". Piiratud elueaga immateriaalsete varade amortisatsiooniperioodi ja -meetodit vaadatakse üle iga majandusaasta lõpul. Muutused eeldatavas kasulikus elueas või vara tulevase majandusliku kasu ajalisel struktuuris kajastatakse vastavalt kui muutusi amortisatsiooni-perioodis ja -meetodis ehk kui muutust raamatupidamislikes hinnangutes.

Kui on asjaolusid, mis viitavad, et piiratud elueaga immateriaalse vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse, siis viiakse läbi vara väärtuse languse test ja vajadusel hinnatakse vara alla tema kaetavale väärtusele.

G. Laenukasutuse kulud

Laenukasutuse kulutused kajastatakse nende tekkimisel kuluna, v.a kulutused, mis on otseselt seostatavad selliste varade ostmise, ehitamise või tootmisega, mille eesmärgipäraseks kasutamiseks või müümiseks ettevalmistamine vältab pikema perioodi (nt sadamate ehitamine ja rekonstrueerimine). Selliste varade ostmise, ehituse või tootmisega seotud laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse kuni vara sisulise valmimise kuupäevani vastava vara maksumuse osana.

H. Finantskohustused

Finantskohustused liigitatakse järgmiselt: laenukohustused, võlad ja ettemaksud korrigeeritud soetusmaksumuses. Ettevõtte otsustab finantskohustuse liigitamise üle selle esmasel arvelevõtmisel. Kõik finantskohustused võetakse esmalt arvele selle õiglases väärtuses, millele antud ja saadud laenude puhul lisanduvad otseselt seotud tehingukulud. Ettevõtte finantskohustused sisaldavad võlgu tarnijatele ja muid kohustusi, arvelduskrediite ning saadud laene. Pärast arvelevõtmist kajastatakse intressi kandvaid laene amortiseeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

(Lisa 1 järg)

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse maksmisele kuuluvas summas. Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates aruandepäevast. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamisel kasutatakse sisemise intressimäära meetodit. Finantskohustustega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna kasumiaruande real „finantstulud ja –kulud”. Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

I. Ettevõtte tulu maksustamine

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis mitte ettevõtete kasumit, vaid väljamakstavaid dividende. Dividendide maksumääraks on 20/80 netodividendidelt. Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018.a. esimene arvesse võetav aasta.

Kuna tulumaksu objektiks on ettevõtte kasumi asemel väljamakstavad dividendid, siis ei eksisteeri erinevusi varade ja kohustuste maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt tekiks edasilükkunud tulumaksu nõue või kohustus. Finantsseisundi aruandes ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustust ettevõtte vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis võiks kaasneda dividendide väljamaksmisega, on ära toodud aruande lisas 11. Dividendide maksmisega kaasnev tulumaks kajastatakse dividendide väljakuulutamise hetkel kasumiaruandes kuluna. Tasumisele kuuluv tulumaksukohustus kajastatakse lühiajalise kohustusena.

J. Aktsiakapital

Lihtaktsiaid kajastatakse omakapitali koosseisus.

K. Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja AS Saarte Liinid põhikirjale teeb ettevõtte iga aasta puhaskasumist vähemalt 5%-lise eraldise kohustuslikku reservkapitali kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali ei tohi dividendidena välja maksta, kuid seda võib kasutada kahjumi katmiseks, kui kahjumeid ei ole võimalik katta vabast omakapitalist. Samuti võib kohustuslikku reservkapitali kasutada aktsiakapitali suurendamiseks.

L. Tulude arvestus

Tulud kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasest väärtusest võttes arvesse kõiki tehingute käigus tehtud allahindlusi ja soodustusi siis, kui müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline. Tuluna ei näidata käibemaksu, tagastusi ega allahindlusi. Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel. Tulu ei ole enne usaldusväärselt määratav, kuni kõik müügiga seotud tingimused on täidetud. Äriühing toetub oma hinnangutes ajaloolisele kogemusele, võttes arvesse kliendi ja tehingu tüüpi ning iga kokkuleppe erisusi.

M. Rendiarvestus

Kapitalirendina kajastatakse selliseid renditehinguid, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kõiki ülejäänud renditehinguid kajastatakse kasutusrendina.

Ettevõtte kui rentnik

- Kapitalirenti kajastatakse finantsseisundi aruandes kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksud jaotatakse finantskuluks ja kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustuse jääkväärtuse suhtes sama. Kui ei ole piisavalt kindel, et rentnik omandab rendiperioodi lõpuks vara omandiõiguse, siis amortiseeritakse vara kas rendiperioodi jooksul või kasuliku eluea jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem.
- Kasutusrendi puhul kajastab renditavat vara oma finantsseisundi aruandes rendileandja. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt rendileandja poolt tuluna ning rentniku poolt kuluna.

N. Sihtfinantseerimine

Varade sihtfinantseerimine

Varade sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, s.t sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse finantsseisundi aruandes arvele tema soetusmaksumuses ning varade soetamise finantseerimiseks saadud summa kajastatakse finantsseisundi aruandes kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustust tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse kasumiaruandes real „Tulud sihtfinantseerimisest”.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisest saadud tulu kajastatakse kasumiaruandes proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Tulu kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, st. saadud toetusi ja kompenseeritavat kulu kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse kasumiaruandes real „Tulud sihtfinantseerimisest”.

O. Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole bilansipäeva seisuga varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud.

Lisa 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja otsused, peamised riskid

AS Saarte Liinid finantsaruannete koostamisel on arvestatud ettevõtte juhtkonna poolt kaalutud eelduste ja prognoosidega ning nende alusel antud hinnangute ja tehtud otsustega. Tähelepanu pööratakse neile asjaoludele, kus nimetatud eeldused ja otsused võivad mõjutada kajastatud tulude, kulude, varade ja kohustuste rahalist väärtust. Kaalutud on võimalikke riskivaldkondi, kus juhtkonna poolt otsuste tegemisel või hinnangute andmisel kasutatud eeldused ja prognoosid ning nendega seotud ebakindlused võivad viia tulemusteni, mille tagajärjel mõjutatakse ettevõtte kohustusi või varasid määral, mis nõuavad nende bilansilise väärtuse ümberhindamist tulevastel perioodidel.

AS Saarte Liinid juhatas pöörab kohustuste ja varaga seotud otsuste läbivaatamisele ja vajadusel ka ümberhindamisele tähelepanu aastaringselt. Hinnangute andmisel võetakse arvesse varasemate otsuste aluseks olnud asjaolud ning otsuste tegemisel kasutatud eelduste, oletuste ja prognooside antud ajahetkeks teadaolevad muutused. Juhatas tugineb kriitiliste ja oluliste raamatupidamisotsuste puhul ainult sellisele teabele, mille arvestamine on ettevõtte seisukohalt mõistlik. Vajadusel arvestatakse ka selliste asjaolude muutumisega, mis toimuvad väljapool ettevõtte poolt kontrollitavaid valdkondi. Siinkohal on silmas peetud riigis, regioonis või maalimas aruandeperioodil ja tulevikus teadaolevalt toimuvaid turumuudatusi, üldiste seadusandlike põhimõtete aruandeperioodil tehtud või tulevikus tehtavaid muudatusi ja seadusandluse muutunud tõlgendusi.

2017. aastal on AS Saarte Liinid raamatupidamisaruannete osas kõrgema hinnangumääraga seotud või keerulisemad valdkonnad, kus eeldused ja hinnangud on olulised, järgmised:

- hinnangud ebatõenäoliselt laekuvate nõuete, sealhulgas sihtfinantseerimise nõuete kohta.
- hinnangud materiaalse põhivara kasuliku eluea kohta;
- hinnang materiaalse põhivara kasutusotstarbe kohta;
- vajadusel hinnang materiaalse põhivara kaetava väärtuse kohta (väärtuse testide läbiviimise kohta).

Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete hindamine

Nõudeid, mille osas juhtkond hindab nende laekumise tõenäosust madalaks 31.12.2017 seisuga ettevõtte bilansilises väärtuses ei olnud (31.12.2016 seisuga samuti ei olnud). Käesoleva lisa krediidiriski juhtimise kirjelduses on välja toodud ka juhtkonna hinnang maksetähtaja ületanud laekumata nõuete väärtuse kohta.

AS Saarte Liinid on senise tegevuskogemuse põhjal sätestanud põhimõtte, mille kohaselt hinnatakse ebatõenäoliselt laekuvaks üldjuhul need nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 360 päeva.

Põhjus selliseks määratluseks tuleneb ettevõtte poolt osutatavate sadamateenuste sesoonsusest – konkreetsetel probleemsetel juhtudel on majandusaastal tekkinud tähtaja ületanud nõue tasutud hiljemalt järgmisel navigatsiooniperioodil, kuna sadamapidajate seas levinud praktika kohaselt keeldunud üldjuhul sadamateenuste jätkuvast osutamisest pikaajalistele võlgnikele.

Samas hinnatakse konkreetsete probleemsete nõuete laekumise tõenäosust iga nõude osas individuaalselt. Piisava ja adekvaatse teabe omamisel nõude ebakindluse või laekumise tõenäosuse osas võib ettevõtte juhtkond hinnata nõudeid ebatõenäoliselt laekuvateks või lootusetuteks ka enne 360 päeva saabumist. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse kiiremale langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused või maksetähtaegadest korduv mittekinnipidamine.

2017. aastal lootusetult laekumata arveid AS Saarte Liinid bilansist välja ei kantud. Eelmisel, 2016. aastal ei kantud samuti bilansist lootusetult laekumata arveid välja.

2017. ja 2016. aastal ei hinnanud ettevõtte ebatõenäoliselt laekuvaks ühtegi arvet.

(Lisa 2 järg)**Materiaalse ja immateriaalse põhivara kasulik eluiga**

Ettevõtte on seisuga 31.12.2017 materiaalseid ja immateriaalseid põhivarasid kokku summas 56 724 793 eurot (56 835 137 eurot seisuga 31.12.2016).

Ettevõtte materiaalse ja immateriaalse põhivara kasuliku eluea määramisel lähtutakse kasutusele võetud põhivara iseloomust, selle valmistamiseks kasutatud tehnilistest lahendustest ja ettevõtte senisest kogemusest analoogse põhivara kasutamisel. Põhivara kasulik eluiga määratakse juhtkonna hinnanguna ettevõtte poolt soetatud või olemasoleva vara tegeliku kasutamisperioodi kohta. Põhiline osa 2016. aasta investeringutest jääb varagruppi kasuliku elueaga 5 kuni 50 aastat, rekonstrueeritud ja ehitatud rajatised seejuures kasuliku elueaga 25-50 aastat. Põhivaradega seotud amortisatsioonikulud on jätkuvalt suurimaks spetsiifiliseks kulugrupiks AS Saarte Liinid majandustegevuses.

Seisuga 31.12.2017 oli AS Saarte Liinid materiaalse põhivara jääkväärtus 56 663 944 eurot ja majandusaasta amortisatsioonikulu 2 829 732 eurot, seisuga 31.12.2016 olid vastavad näitajad 56 826 174 eurot ja 2 872 528 eurot. Põhivara olemasolu, tehnilist seisukorda ja kasulikkust eluiga kontrollitakse igal majandusaastal vähemalt üks kord aastainventuuri käigus. Materiaalsele ja immateriaalsele põhivarale määratud kasuliku eluea määrasid hindab inventuurikomisjon ning teeb põhjendatud vajadusel juhatusele ettepanekuid nende muutmiseks.

2017. aastal AS Saarte Liinid varade kasulikke eluigasid ei korrigeeritud. Ettevõtte amortisatsioonikulu vähenes majandusaasta jooksul kasuliku eluea lõpuni jõudnud põhivarade kulumisest – 42 796 euro võrra. Kui AS Saarte Liinid põhivara amortisatsioonimäärasid vähendada 10% võrra, väheneks aasta amortisatsioonikulu ning suureneks puhaskasum 282 973 euro võrra, võrreldaval 2016. aastal toonuks samalaadne muudatus kaasa amortisatsioonikulu vähenemise ning puhaskasumi suurenemise 287 252 euro võrra.

Materiaalse põhivara kaetava väärtuse testid

AS Saarte Liinid materiaalse põhivara väärtuse hindamisel kaalutakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Juhul, kui nimetatud asjaolud esinevad, hinnatakse konkreetse vara või raha genereeriva üksuse kaetavat väärtust ja võrreldakse seda ettevõtte finantsseisundi aruandes kajastatud vara maksumusega. Vara kaetavaks väärtuseks loetakse ühte alljärgnevast, olenevalt sellest, kumb on kõrgem:

- vara õiglast väärtust, millest on maha arvatud müügikulud;
- vara kasutusväärtust.

Kui põhivara õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt kindlaks määrata, siis koostatakse tulevaste rahavoogude mudel leidmaks vara kasutusväärtust. Mõlemal juhul eeldavad vara väärtuse kalkulatsioonid hinnangute kasutamist, mis põhinevad üldise majanduskeskkonna prognoosidel, konkreetsetel turusuundadel, projektipõhistel kauba- ja/või reisijate voogudel ning müüdavate teenuste hinnatasemel. Kui kasutatud hinnangud tulevikus muutuvad, siis kajastatakse täiendav väärtuse langus või tühistatakse eelnevalt kajastatud väärtuse langus kas osaliselt või täielikult.

AS Saarte Liinid finantsaruannetes on materiaalse põhivarana kajastatud erinevad sadamarajatised, sh lainemurdjad, kaid, teed ja platsid, sadamate tehnilised seadmed, kuid samuti sadamate territoorium. Seejuures võib osade rajatiste kasulik eluiga olla kuni 50 aastat ja maal lõputu ning selliste varade väärtuse hindamiseks tuleks koostada väga pikaajalised prognoosid. Samas on määrav osa äriühingu põhivarast ehitatud ja soetatud avaliku huvi teenuste osutamise tagamiseks (parv- ja liinilaevaliikluse kindlustamine Eesti asustatud saartega). AS Saarte Liinid juhatuse hinnangul ei ole võimalik ettevõtte tegevuse piiramine ühegi sadama arvelt. Seetõttu on äriühingu väikseim eristatav raha genereerimise üksus 18 sadamat, töölaev Panda ja ujuvsüvendaja Watermaster kokku, ehk AS Saarte Liinid tervikuna.

(Lisa 2 järg)

Lähtudes 2017. aasta majandusaastal ettevõtte juhtkonnale teada olnud infost, võib väita, et sisuliselt on tegemist turumõjudest sõltumatute investeeringutega, kuna potentsiaalsed konkurendid antud tegevusvaldkonnas ja –piirkonnas puuduvad. Äriühingu põhiliste koostööpartneritega sõlmitud sadamateenuste müügikokkulepped on pikaajalised ja risk käibemahtude languse osas piisaval määral maandatud. Seega on materiaalse põhivara majandustingimustest tulenev väärtuse languse risk ebaoluline ning juhatuse hinnangul ei ole materiaalse põhivara väärtuse testimine 2017. aasta majandusaasta aruande koosseisus vajalik.

Hinnang materiaalse põhivara kasutusotstarbe kohta

AS Saarte Liinid kasutab teatud sadamahooneid osaliselt materiaalse põhivara ning osaliselt kinnisvarainvesteeringuna. Ettevõtte hindab nende objektide puhul proportsiooni, millises ulatuses kasutatakse objekti kui materiaalsel põhivara ning mis ulatuses kinnisvarainvesteeringuna.

Kuna aruandeperioodil ja sellele eelnevatel perioodidel välja renditud kinnisvaraobjektid ei ole eraldi võõrandatavad ja enda majandustegevuses kasutatav osa on oluline, kajastab ettevõtte selliseid objekte 31.12.2017 ja 31.12.2016 seisuga materiaalse põhivarana.

Riskide juhtimine

Arvestades AS Saarte Liinid põhitegevusega seotud investeeringute suurt osakaalu, mida rahastatakse nii omavahendite, sihtfinantseeritud vahendite kui ka laenu arvelt, kaasnevad olulised riskid eelkõige finantseerimistegevusest jagunedes järgmistesse äriühingu jaoks olulistesse gruppidesse: tururiskid (sealhulgas ka rahavoogude intressirisk), krediidirisk ja likviidsusrisk.

AS Saarte Liinid juhatuse aktsepteerib üldise seisukohana finantsturu pikaajalist prognoosimatust ja üritab vähendada võimalikke sellest tulenevaid ebasoodsaid mõjusid äriühingu finantstegevusele. Samas on ettevõttel riigile kuuluva äriühinguna kohustus jälgida riigihangete seadustest tulenevaid nõudeid ka finantseerimistegevuses ja finantsinstrumentide kasutamisel. Kuna äriühingu poolt kasutatud sihtfinantseeringute maht on väga suur, siis on juhtkonna poolt valitud konservatiivne lähenemine vabaturu tuletis- ja finantsinstrumentidele ja neid sisuliselt ei kasutata.

Tururiskid**a) Valuutarisk**

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus valuutavahetuskursi muutuste tõttu. AS Saarte Liinid valuutariski vältimise põhiinstrumendiks on majandustegevuse põhinemine eurol, kui alusvaluutal. Seda lihtsustab ettevõtte sihtturgude paiknemine eurotsoonis. Äriühingul puuduvad kohustused ja nõuded muudes valuutades. Kõik olemasolevad pikaajalised nõuded ja võlakohustused on noteeritud eurodes, mistõttu käsitletakse neid valuutariski vabadena. 2017. aastal toimusid kõik ettevõtte maksed ja laekumised eurodes. Võrreldaval 2016. aastal toimusid kõik ettevõtte maksed ja laekumised samuti eurodes, millele tuginedes võib kinnitada, et AS Saarte Liinid ei ole valuutariskile avatud.

b) Hinnarisk

Vastavalt eelpool kirjeldatud põhimõtetele ei oma AS Saarte Liinid investeeringuid omakapitali instrumentidesse ning seega ei olda avatud finantsinstrumentidest tulenevale turuhinnariskile.

c) Intressimäära risk

AS Saarte Liinid intressimäära risk tuleneb ettevõtte investeeringute kaasrahastamiseks võetud pikaajalistest võlakohustustest ja arvelduslaenu kasutamisest rahavoogude juhtimisel, tähtajalised deposiidid äriühingul puuduvad. AS Saarte Liinidel oli 2017. aasta lõpu seisuga neli kehtivat pikaajalist laenulepingut, mis on kõik sõlmitud avatud hankemenetluse tulemustel. Laenulepingute intressimäärad on seotud ujuva baasintressimääraga (6 kuu EURIBOR), mis muudab äriühingu avatuks intressimäära riskile.

(Lisa 2 järg)

Ettevõtte on põhimõtteline võimalus kasutada lühiajalisi finantsinstrumente (näiteks intressimäära *ujuvast-fikseerituks* vahetustehinguid) intressimäära riskide maandamiseks, kuid tänane turusituatsioon ja hangetel saavutatud kokkulepped intressimäärade osas seda võimalust ei toeta. Seisuga 31.12.2017 on ettevõtte lühi- ja pikaajalistest laenu- või liisingkohustustest seotud ujuva intressimääraga 100,0% (seisuga 31.12.2016 oli see samuti 100,0%). Intressiriskile avatud võlakohustuste osakaal oli kõigist kohustustest seisuga 31.12.2017 14,2% (seisuga 31.12.2016 14,8%).

Intressimäära riski hindamiseks kasutatakse tundlikkusanalüüsi, mis kirjeldab intressimäära riski mõju ettevõtte puhaskasumile turuga seotud intressimäära hinnangulise kõikumise kaudu. Arvestades majandusaasta keskmist intressimäära ja selle kujunemist (6 kuu EURIBOR -0,264% aastas keskmiselt) oli ujuva intressimäära osatähtsus ettevõtte lepingute keskmises intressimääras 0,0% ja sellest sõltuv aastane intresside kulu on seisuga 31.12.2017 kokku 0 eurot. Võrreldaval perioodil 2016. aastal oli ujuva intressimäära (6 kuu EURIBOR keskmiselt -0,157% aastas) osatähtsus ettevõtte lepingute keskmises intressimääras samuti 0,0% ehk sellest sõltuv aastane intresside kulu on seisuga 31.12.2016 kokku 0 eurot.

Kasutades majandusaastal tundlikkusanalüüsis turuintressimäära kõikumise hinnanguna 100 baaspunkti ehk 1 protsendipunkti võrra kõrgem/madalam, oleks äriühingu majandusaasta puhaskasum seisuga 31.12.2017 olnud arvestuslikult 66 431 eurot väiksem/suurem. Juhul, kui turuintressimäär oleks ka võrdlusaastal muutunud 100 baaspunkti, oleks äriühingu majandusaasta puhaskasum seisuga 31.12.2016 olnud arvestuslikult 59 876 eurot väiksem/suurem.

Baasintresside tase on jätkuvalt negatiivne ja põhinedes asjakohastele majandusproгноosidele püsib samal tasemel ka lähiaastatel. Arvestades seda, et intressikulud moodustasid AS Saarte Liinid aruandeaastal kuludest 1,1% on intressimäärade riski mõju ettevõttele minimaalne.

Krediidirisk

Krediidirisk on oht, et ettevõtte vastaspool ei täida finantssuhetest või kliendilepingutest tulenevaid kohustusi tuues rikkumisega kaasa võimaliku finantskahju. AS Saarte Liinid krediidirisk tuleneb põhisas nõuetest ostjate vastu ja rahastamisotsustega eraldatud, kuid ettevõttele veel välja maksmata sihtfinantseeritud vahenditest. Krediidiriski maandamiseks viiakse enne suuremahuliste lepingute sõlmimist läbi kliendi taustauuring. Klientidega, kes kavandavad ettevõtte poolt pakutavate teenuste suuremahulist ja/või pikaajalist kasutamist, sõlmitakse kahepoolsed lepingud. Lepingutega täpsustatakse poolte kohustused ja maksekäitumise põhinõuded, samuti võimalikud sanktsioonid.

Ülejäänud meetodid klientidega seotud krediidiriski juhtimiseks seisnevad igapäevases klientide maksekäitumise jälgimises ja vajalike meetmete operatiivses rakendamises. Klientidega seotud krediidiriski vähendamiseks on kasutatud ka avansiliste ettemaksete nõuet klientidele, kelle maksevõimes on põhjust kahelda. Aastalõpu seisuga kantakse ebatõenäoliselt laekuvad nõuded lootusetuteks. Lootusetult laekuvad arved kantakse bilansist välja nõukogu otsusega peale juhatuse vastava hinnangu saamist. Finantsvarade krediitkvaliteedist 2017. aastal annab täpsema ülevaate käesoleva aruande lisa 4.

Äriühingu jaoks oluline krediidirisk on nõuded ostjate vastu. Seisuga 31.12.2017 oli ettevõtte finantsseisundi aruandes krediidiriskile avatud nõudeid kokku summas 1 549 788 eurot ja võrreldava, 31.12.2016 seisuga, 1 512 217 eurot. Lühiajaliste nõuete jätkuvalt kõrge tase on seotud liinivedudelt lahkunud OÜ Väinamere Liinid poolt tähtajaks tasumata 2016. aasta arvete põhivõlaga 892 410 euron, millele lisati lepingujärgselt arvestatud viivised kokku 204 426 eurot. Kokku moodustasid nõuded OÜ Väinamere Liinid vastu seisuga 31.12.2017 sarnaselt varasemale aastale 1 096 836 eurot.

(Lisa 2 järg)

Võlgnevusega seotud likviidsusriski vähendamiseks algatas AS Saarte Liinid kohtumenetluse ja täitev menetluse võlgade sissenõudmiseks ning arestis võlgade katteks kohtuniku määrusega liiniveol kasutatud parvalaeva St.Ola, mis vahetati aruandeaastal kokkuleppel võlgnikuga 600 tuhande euro suuruse Swedbank poolt kontrollitava escrow-konto vastu. Täiendava meetmena arestiti kohtu määrusega MKM (Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium) poolt 30.09.2016 lõppenud avaliku liiniveo teenindamisel lepingu alusel vedajale seni veel tasumata ühistransporditoetus.

Aastaruande esitamisel kestab kohtulik vaidlus võlgnevuse sissenõudmiseks - Pärnu Maakohus rahuldab 21.11.2017 otsusega AS Saarte Liinid nõuded Väinamere Liinid OÜ vastu täies ulatuses ning jättis asjas tekkinud menetluskulud Väinamere Liinid OÜ kanda. Käesolevaks hetkeks on vaidlus jõudnud apellatsioonimenetlusse ning pooled on jõudnud esitada oma seisukohad ja nõuet menetleb Tallinna Ringkonnakohus. Nii AS Saarte Liinid volitatud advokaadi, kui ka äriühingu juhatuse hinnangul on väljavaated Pärnu Maakohu otsuse kinnitamiseks järgmises kohtuastmes väga head.

AS Saarte Liinid juhtkonna hinnangul on äriühingu põhinõue piisavalt tagatud ning lisaks on Väinamere Liinid esindaja kinnitanud kirjalikult põhinõudega kaasnenud lisanõuete (viivisarvestus ja parvalaeva St.Ola arestimisega seotud kulud) seotust käimasoleva kohtumenetlusega, mis võimaldab jätkata nende sissenõudmist peale Tallinna Ringkonnakohtu otsuse tegemist põhinõude osas.

Ettevõttele veel välja maksmata sihtfinantseeritud vahendeid seisuga 31.12.2017 ei olnud, samas kui võrreldava, 31.12.2016 seisuga oli neid koguni 771 339 eurot. Vaatamata summa suurusolele oli ka möödunud perioodil tegemist madala krediidiriskiga nõuetega, kuna need on kaetud Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist eraldatud vahendite rahastamisotsusega.

Likviidsusrisk

AS Saarte Liinid likviidsusrisk on seotud eelkõige lühiajaliste nõuete ja võlgadega. Ettevõtte eesmärgiks on tasakaalu säilitamine rahastamisallikate iseloomu, tähtsuse, piisavuse ja paindlikkuse vahel. AS Saarte Liinid finantsvarad koosnevad nõuetest ostjate vastu ning laekumata sihtfinantseerimisest, vastavate kirjade olulisi muutusi aruandeaastal kirjeldati krediidiriski käsitlevas lõigus. Pikaajalisi finantsvarasid, investeeringuid ja väärtipabereid äriühing ei oma.

Lühiajalised nõuded ja ettemaksed (eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
Tagasimaksed järgmise 12 kuu jooksul	1 823 017	2 550 197
KOKKU	1 823 017	2 550 197

Finantskohustused maksetähtaegade lõikes (eurodes; 31.12.2017)	Saldo ²	Diskonteerimata rahavood ¹			
		Järgmise 12 kuu jooksul	2-5 aasta jooksul	Enam kui 5 aasta jooksul	Kokku
Võlad tarnijatele	531 593	531 593	0	0	531 593
Laenu põhisumma ja intresside tagasimaksed	5 924 944	1 216 286	3 179 464	1 762 788	6 158 538
KOKKU	6 456 537	1 747 879	3 161 580	1 762 788	6 690 131

¹ Intressikulud on prognoositud kasutades vastaval bilansipäeval kehtinud intressimäärasid.

² Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses.

(Lisa 2 järg)

Finantskohustused maksetähtaegade lõikes (eurodes; 31.12.2016)	Saldo ²	Diskonteerimata rahavood ¹			
		Järgmise 12 kuu jooksul	2-5 aasta jooksul	Enam kui 5 aasta jooksul	Kokku
Võlad tarnijatele	1 067 430	1 067 430	0	0	1 067 430
Laenukohustused	6 339 703	2 064 603	3 184 827	1 478 500	6 727 930
KOKKU	7 407 133	3 132 033	3 184 827	1 478 500	7 795 360

¹ Intressikulud on prognoositud kasutades vastaval bilansipäeval kehtinud intressimäärasid.

² Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses.

AS Saarte Liinid võlad ja ettemaksed on tagasimakse tähtaegadega kuni 12 kuud, põhiosa võlgadest on seotud arvestatud tööjõukuludega ja jooksva majandustegevusega. Oma tegevuse rahastamiseks kasutab ettevõtte arvelduslaene, kapitalirenti ja pikaajalisi pangalaene. Ettevõtte põhimõtete kohaselt ei tohiks sõlmitud diskonteerimata laenukohustuste tagasimaksete lõpptähtajast rohkem kui 35% saabuda järgmise 12 kuu jooksul.

2017. aasta lõpus moodustasid järgneva 12 kuu jooksul saabuval diskonteerimata laenukohustuste tähtajad 19,7% koguvõlgnevusest, 2-5 aasta jooksul saabuval tähtajad 51,6% ja enam kui 5 aasta pärast saabuval tähtajad 28,6%. AS Saarte Liinid juhtkonna hinnangul on saavutatud likviidsusriskide parem jaotumine järgnevatele perioodidele läbi võrdsete laenude lühiajaliste tagasimaksete, arvesse võtmata arvelduskrediidi lühiajalist jääki. Võrdlusperioodi, 2016. majandusaasta lõpuks olid võlakohustused restruktureeritud nii, et 12 kuu jooksul saabuval tähtajad moodustavad 30,7% koguvõlgnevusest, 2-5 aasta jooksul saabuval tähtajad 47,3% ja enam kui 5 aasta pärast saabuval tähtajad 22,0% diskonteerimata koguvõlgnevusest.

Tulenevalt lühiajaliste nõuete ja kohustuste vahekorradest jõudis AS Saarte Liinid majandusaasta lõpuks positiivse käibekapitalini kokku summas 374 tuhat eurot. Lisaks on AS Saarte Liinid juhatus rakendanud äriühingu likviidsusriski maandamise tagamiseks lühiajalisi laenukooteid arvelduskrediidina.

31. detsember 2017. seisuga oli SEB Panga arvelduskrediiti kasutatud kokku 432 tuhande euro ulatuses (vt aruande lisa 9), mis tulenes sisuliselt Väinamere Liinid OÜ põhivõla sissenõudmise viibimisest seoses AS Saarte Liinid kasuks tehtud kohtuotsuse edasikaebamisega.

Lisaks arvelduslaenu kasutamisele on likviidsusriski vähendanud põhilise koostööpartneri vahetumine suurtel parvlaevaliinidel. AS Saarte Liinid majandustegevus liinilaevade teenindamisel on kavandatud kasumlikuna ning korrektsed lepingupartnerid tagasid ka käibevahendite kasvu.

Juhatus hinnangul löid positiivne käibekapital ja paranenud likviidsusnäitajad 2017. aastal ettevõttele soodsa fooni võetud kohustuste täitmiseks.

Kapitali juhtimine ja finantsvõimendus

AS Saarte Liinid kapitali juhtimisel on seatud eesmärgiks ettevõtte krediitvõimekuse püsimine piisaval tasemel, et vajadusel kaasata võõrkapitali investeerimistegevuse rahastamiseks. Äriühingu omakapital koosneb emiteeritud aktsiakapitalist, kohustuslikust reservkapitalist ja jaotamata kasumist. Ettevõtte kapitaliseeritust jälgitakse võlakohustuste ja omakapitali suhtarvude abil ning hinnates neid võrdluses ettevõtte investeerimis- ja finantseerimisvajadusega.

(Lisa 2 järg)

Finantsvõimendus seisuga	31.12.2017	31.12.2016
Laenukohustused (lisa 9)	5 924 943	6 339 703
Raha ja raha ekvivalendid	199 009	69 190
Netovõlg	5 725 934	6 270 513
Kogu omakapital	17 428 301	16 746 885
Kogu kapital (eurodes)	23 154 236	23 017 398
Võörkapitali ja kogukapitali suhe	24,7%	27,2%

AS Saarte Liinid võörkapitali suhe kogukapitali ehk finantsvõimendus oli 31.12.2017 seisuga 24,7%. Võrreldes 2016. aastaga vähenes finantsvõimendus 2,5 protsendipunkti võrra, seejuures vähenes ka äriühingu netovõlg on 8,7% ning kogukapital kasvas 0,6% võrra.

Finantsvõimenduse vähenemine võrreldes eelneva aastaga on tingitud investeerimismahu ja sellega seotud laenuvahendite kaasamise mõningasest vähenemisest aruandeaastal.

Õiglane väärtus

Ettevõtte hinnangul ei erine bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade (lisa 4) ja –kohustuste (lisa 8 ja 9) bilansilised väärtused seisuga 31. detsember 2017 ja 31. detsember 2016 oluliselt nende õiglasest väärtusest.

Ettevõtte laenukohustused kannavad peamiselt ujuvat intressimäära, mis muutub vastavalt turu intressimäära kõikumistele. Juhtkonna hinnangul vastavad ettevõtte võlakohustuste intressimäärad turutingimustele. Sellest tulenevalt hindab juhatus, et pikaajaliste kohustuste õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Muud finantsvarad ja -kohustused (nt nõuded ostjatele, võlad hankijatele) on lühiajalised, mistõttu juhtkonna hinnangul nende bilansiline väärtus on lähedane nende õiglasele väärtusele.

Pikaajaliste finantskohustuse õiglane väärtus määratakse diskonteeritud tuleviku lepinguliste rahavoogude baasil kasutades turu intressimäära, mis on ettevõttele kättesaadav sarnaste finantsinstrumentide kasutamisel. See vastab finantsinstrumentide tasemele 3, mille puhul ümberhindluseks kasutatavad hindamise meetodid põhinevad mittejälgitavatel sisenditel.

Lisa 3 Uute ja muudetud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) kasutuselevõtt

Rahvusvaheliste Raamatupidamise Standardite Nõukogu (IASB) ja Rahvusvahelise Finantsaruandluse Tõlgenduste Komitee (IFRIC) on välja andnud järgmised standardid, standardite muudatused ja tõlgendused, mis kohalduvad 2017. aastal või hiljem algavatele aruandeperioodidele. IASB lubab varasemat rakendamist.

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Ettevõttele kohustuslikuks alates 1.jaanuarist 2017:

Avalikustamise projekt – IAS 7 muudatused

Vastavalt standardi nõuetele on aastaaruandes avalikustatud informatsioon võlakohustuste alg- ja lõppsaldo vahel toimunud liikumiste kohta (Lisa 10). Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 01.01.2017 algaval aruandeaastal, ei ole eeldatavasti olulist mõju Ettevõttele.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Ettevõttele kohustuslikuks alates 01.01.2018 või hilisematel perioodidel ja mida Ettevõtte ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IFRS 9, Finantsinstrumendid: klassifitseerimine ja mõõtmine

Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

- Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmiskategooriast – varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande, ja varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.
- Võlainstrumendi klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelitest finantsvarade haldamisel ning sellest, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Kui võlainstrumenti hoitakse sissenõudmise eesmärgil ja APIM nõue on täidetud, võib instrumenti kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses. Võlainstrumendid, mis vastavad APIM nõudele ja mida hoitakse portfellis, kus ettevõtte hoiab varasid nii sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, võib kajastada õiglases väärtuses läbi koondkasumiaruande. Finantsvarad, mis ei sisalda APIM rahavoogusid, mõõdetakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (näiteks derivatiivid). Varjatud („embedded“) derivatiive ei eraldata enam finantsvaradest, vaid kaasatakse APIM mõju hindamisel.
- Omakapitaliinstrumendid tuleb alati kajastada õiglases väärtuses. Samas võib juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumiaruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil. Kui omakapitaliinstrumenti hoitakse kauplemiseesmärgil, tuleb selle õiglase väärtuse muutused kajastada kasumiaruandes.
- Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.
- IFRS 9 kehtestab uue mudeli väärtuse languse kahjumite kajastamiseks – oodatava krediidikahjumi mudeli. See on „kolmetasandiline“ lähenemine, mille aluseks on finantsvarade krediitkvaliteedi muutumine pärast esialgset arvelevõtmist. Praktikast tähendavad uued reeglid seda, et ettevõttele tuleb finantsvarade, mille osas ei ole väärtuse languse tunnuseid, arvelevõtmisel kajastada koheselt kahjum, mis on võrdne 12-kuulise oodatava krediidikahjumiga (nõuded ostjatele puhul kogu nende eluea jooksul oodatava krediidikahjumiga). Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine, tuleb väärtuse langust mõõta, kasutades kogu eluea jooksul oodatavat krediidikahjumit, mitte 12 kuu

(Lisa 3 järg)

jooksul oodatavat krediidikahjumit. Mudel sisaldab lihtsustusi rendi- ja ostjatele nõuete osas. Ettevõtte hinnangul ei avalda standardi rakendumine olulist mõju finantsaruannetes, kuna äriühingul puuduvad sellised finantsvarad, mille kajastamist nimetatud muudatus mõjutaks; samuti ei ole ajalooliselt olulisi krediidikahjusid, mis tingiksid hinnanguliste krediidikahjude kohest kajastamist või eeldaksid riskimaandamise instrumentide kasutamist.

IFRS 15 Müügitulu lepingutelt klientidega (rakendub 01.01.2018)

Uue standardi põhiprintsiibi kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdud kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ja lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil antud leping tulusid tekitab. AS Saarte Liinid on teostanud mõjuanalüüsi ja hinnanud, et standardi rakendumine ei avalda olulist mõju finantsaruannetele nii hetkel kehtivate kui ka uute sõlmitavate lepingute alusel. Äriühingu põhitulu teenitakse sadamateenuste ja sadama tugiteenuste osutamisega ning sisuliselt on tegemist samaliigiliste teenustega, mille hinnad määratakse pikaajaliste lepingute või hinnakirja alusel ja mille muutumise risk on minimaalne. Muud liiki teenuste ja kaupade müügiga AS Saarte Liinid ei tegele.

IFRS 15 Müügitulu lepingutelt klientidega, muudatused (rakendub 01.01.2018)

Muudatused ei muuda standardi põhiprintsiipe, vaid selgitavad, kuidas neid printsiipe tuleks rakendada. Muudatused selgitavad, kuidas tuvastada teostamiskohustusi (lubadust kliendile üle anda kaupa või osutada teenust) lepingus; kuidas määrata, kas ettevõtte on müügitehingu põhiosutaja (*principal*) (kauba või teenuse pakkuja) või agent (vastutav kauba või teenuse pakkumise korraldamise eest); ning kuidas määrata, kas müügitulu litsentsi andmise eest tuleb kajastada konkreetset ajahetket või perioodi jooksul. Neile selgitustele lisaks sisaldavad muudatused kaks täiendavat lihtsustust eesmärgiga vähendada ettevõtte kulusid ja keerukust standardi esmakordsel rakendamisel. Äriühingu seisukohalt on AS Saarte Liinid müügitehingu põhiosutaja, välja arvatud elektrienergia edasimüügil laevadele ja teistele sadamate klientidele. Klientidele edasimüüdud elektrienergia tulu saldeeritakse vastavate kuludega alates 01.01.2018. Kui seda oleks tehtud seisuga 31.12.2017 väheneksid aruandeaasta tulud ja kulud vastavalt 233 221 euro võrra. Saldeerimisel puudub mõju majandustegevuse tulemile.

IFRS 16 Rendilepingud (rakendub 01.01.2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud)

Uus standard sätestab rendilepingute arvele võtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara ja juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi, ka finantseeringut, alates rendilepingu algusest. Seetõttu elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu tegi IAS 17, kehtestades selle asemel ühe arvestusmudeli. Rendilevõtjad peavad: (a) arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhtudel kui renditav vara on väikese väärtusega; ning (b) kajastama kasumi-aruandes kulumit renditavadele varadele ja intressikulu rendikohustustelt. IFRS 16 põhimõtted jäävad rendileandjate jaoks sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt. AS Saarte Liinid rakendab IFRS 16 alates 01.01.2019 ja ülemineku meetod otsustatakse jooksvalt. Kehtivate lepingute alusel kasvab muudatuse rakendamisel varade maht seisuga 01.01.2019 ettevõtte bilansis 118 tuhande euro võrra, mis ei ole äriühingu varade kogumahuga võrreldes oluline mõju. Muudatus ei mõjuta ka kehtivate lepingute eritingimusi ja nende täitmist, samuti ei kavanda äriühing rendilepingute mahu ja tingimuste olulisi muudatusi lähiaastatel.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju äriühingule.

Lisa 4 Nõuded ja ettemaksed

Eurodes, seisuga 31. detsember

	Lisa	31.12.2017	31.12.2016
Nõuded ostjate vastu		1 549 788	1 512 217
Muud lühiajalised nõuded, sh		273 229	864 089
-Saamata põhivara sihtfinantseerimine		0	771 339
-Muud nõuded		273 229	92 750
Nõuded kokku		1 823 017	2 376 306
Ettemaksed, sh			
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded		0	173 891
Ettemaksed kokku		0	173 891
Nõuded ja ettemaksed kokku		1 823 017	2 550 197

EL Ühtekuuluvusfondilt jäi aruandeaastal esitatud taotluste alusel saamata äriühingule eraldatud vahendeid põhivara sihtfinantseerimiseks 0 eurot (2016. a. jäi taotluste alusel äriühingule eraldatud sihtfinantseeritud vahendeid saamata 771 339 eurot). Maksude ettemaksete ja tagasinõuetena kajastub käibemaksu ettemaks seisuga 31.12.2017 summas 0 eurot (31.12.2016. a. 173 891 eurot). AS Saarte Liinid tähtaja ületanud nõuded, mis ei ole kuluks kantud, moodustasid 31.12.2017 seisuga kokku 1 265 930 eurot (2016.a. 1 084 925 eurot). Üle tähtaja nõuete krediidiriski hinnang on välja toodud lisas 2.

Muude nõuete all on kajastatud Matsalu Veevärk OÜ Virtsu puhastusseadmete kasutamise eest tehtud ettemaks summas 25 750 eurot (2016. aastal 28 750 eurot), OÜ Väinamere Liinid võlgnevuse tagamise kohtuhagiga seotud deposiidid kokku summas 86 675 eurot (2016. aastal 64 000 eurot), juriidilised kulud summas 38 853 eurot (2016.a.0 eurot), kütus summas 111 822 eurot (2016.a. 0 eurot), saamata kindlustushüvitis summas 3 325 eurot (2016.a. 0 eurot) ja Microsoft Office 365 tarkvara 2018.aasta eest ettemaksuna tasutud kasutustasu summas 6 804 eurot.

Lisa 5 Varud

Eurodes, seisuga 31. detsember

	31.12.2017	31.12.2016
Tooraine ja materjal	44 181	40 154
Varud kokku	44 181	40 154

Tooraine ja materjalina ettevõtte sadamates on arvele võetud absorptsioonipoom, vendrid, vedelkütus hoonete katlamajadele ja veesõidukite kütus. Nii 2017. aastal kui ka 2016.a varude allahindlusi ei tehtud, varud võeti arvele vastavalt soetustele ja kanti kuluks vastavalt nende tegelikule kasutamisele.

Lisa 6 Materiaalne põhivara

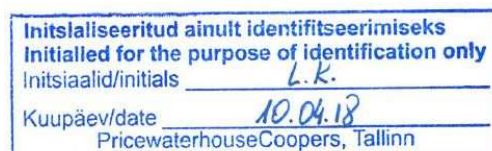
Eurodes, seisuga 31. detsember

	Lisa	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitised ja ettemaksed	Kokku
Soetusmaksumus							
31.12.2016		457 651	72 161 640	4 330 982	158 161	2 412 220	79 520 654
Akumuleeritud kulum							
31.12.2016		0	-20 987 104	-1 594 697	-112 680	0	-22 694 481
Jääkmaksumus							
31.12.2016		457 651	51 174 536	2 736 285	45 481	2 412 220	56 826 174
Ostud		0	86 029	113 214	86	2 449 602	2 648 931
Reklassifitseerimine		0	4 458 756	136 202	10 501	-4 605 459	0
Aktiivkapitali suurendamine		11 953	0	0	0	0	11 953
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	16	0	-2 538 712	-274 078	-10 323	0	-2 823 113
Müügid		0	0	0	0	0	0
Mahakandmised		0	0	0	0	0	0
Soetusmaksumus							
31.12.2017		469 604	76 706 425	4 570 172	168 748	256 363	82 181 538
Akumuleeritud kulum							
31.12.2017		0	23 525 816	1 858 549	123 003	0	25 517 594
Jääkmaksumus							
31.12.2017		469 604	53 180 609	2 711 623	45 745	256 363	56 663 944

- Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist eraldati aruandeaastal välisabi 1 472 855 eurot, mida kasutati Sõru, Triigi ja Sviby sadamate parendamiseks. KIK-ist aruandeaastal kodumaist sihtfinantseerimist ei eraldatud (2016.a. eraldati KIK-ist 59 532 eurot, mida kasutati Sõru puurkaev-pumpla parendamiseks). EAS-ist eraldati aruandeaastal 117 461 eurot (2016.a. 0 eurot), mida kasutati Sviby ja Ringsu sadamate parendamiseks.
- Ostude summast 2 648 931 eurost on rahavoogude aruandes maha lahutatud mitterahaline sihtfinantseerimine summas 614 406 eurot ja liidetud tasumata investeeringutega seotud tarnijate arvete aasta alguse ja aasta lõpu saldode vahe summas 864 782 eurot.

100% amortiseerunud põhivara, mis on seisuga 31.12.2017 endiselt kasutuses, on finantsseisundi aruandes kajastatud kokku soetusmaksumuses 1 588 473 eurot

Aruandeaastal on müüdud ja maha kantud materiaalne põhivara kokku soetusmaksumuses 10 225 eurot ja akumuleeritud kulumit summas 10 225 eurot.

(Lisa 6 järg)**Eelmise aruande aastal toimunud tehingud materiaalse põhivaraga**

Eurodes, seisuga 31. detsember

	Lisa	Maa	Ehitised	Masina- ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitised ja ettemaksed	Kokku
Soetusmaksumus							
31.12.2015		295 602	71 264 960	4 445 463	185 440	196 884	76 388 349
Akumuleeritud kulum							
31.12.2015		0	-18 554 719	-1 408 755	-122 203	0	-20 085 677
Jääkmaksumus							
31.12.2015		295 602	52 710 241	3 036 708	63 237	196 884	56 302 673
Ostud		163 050	81 303	15 255	7 321	3 122 549	3 389 478
Reklassifitseerimine		0	888 660	18 553	0	-907 213	0
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	16	0	-2 487 866	-295 675	-11 648	0	-2 795 189
Müügid		-1 001	0	0	0	0	-1 001
Mahakandmised		0	-17 802	-38 556	-13 429	0	-69 787
Soetusmaksumus							
31.12.2016		457 651	72 161 640	4 330 982	158 161	2 412 220	79 520 654
Akumuleeritud kulum							
31.12.2016		0	-20 987 104	-1 594 697	-112 680	0	-22 694 481
Jääkmaksumus							
31.12.2016		457 651	51 174 536	2 736 285	45 481	2 412 220	56 826 174

- Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist eraldati aruandeaastal välisabi 1 686 573 eurot, mida kasutati Sõru, Triigi ja Sviby sadamate parendamiseks. Aruandeaasta lõpuks jäi eraldatud 1 686 573 eurost laekumata 711 807 eurot, mis laekub 2017.a. KIK-ist eraldati kodumaist sihtfinantseerimist summas 59 532 eurot (2015.a. 0 eurot), mida kasutati Sõru puurkaev-pumpla parendamiseks.
- Ostude summast 3 389 478 eurost on rahavoogude aruandes maha lahutatud mitterahaline sihtfinantseerimine summas 1 403 527 eurot ja tasumata investeeringutega seotud tarnijate arvete aasta alguse ja aasta lõpu saldode vahe summas 804 581 eurot.

100% amortiseerunud põhivara, mis on seisuga 31.12.2016 endiselt kasutuses, on finantsseisundi aruandes kajastatud kokku soetusmaksumuses 893 069 eurot.

Aruandeaastal on müüdud ja maha kantud materiaalne põhivara kokku soetusmaksumuses 257 173 eurot ja akumuleeritud kulumit summas 186 385 eurot.

Lisa 7 Immateriaalne põhivara

Eurodes, seisuga 31. detsember

	Arenguväljaminekud	Ettemaks immateriaalse põhivara eest	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2015	45 934	6 883	52 817
Akumuleeritud kulum 31.12.2015	-36 303	0	-36 303
Jääkväärtus 31.12.2015	9 631	6 883	16 514
Immateriaalse põhivara amortisatsioon ja allahindlused	-7 551	0	-7 551
Soetusmaksumus 31.12.2016	40 736	6 883	47 619
Akumuleeritud kulum 31.12.2016	-38 657	0	-38 657
Jääkmaksumus 31.12.2016	2 080	6 883	8 963
Ostud aruandeaastal	39 323	19 182	58 505
Immateriaalse põhivara amortisatsioon ja allahindlused	-6 618	0	-6 618
Soetusmaksumus 31.12.2017	80 059	26 065	106 124
Akumuleeritud kulum 31.12.2017	-45 275	0	-45 275
Jääkmaksumus 31.12.2017	34 784	26 065	60 849

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

Eurodes, seisuga 31. Detsember

	Lisa	31.12.2017	31.12.2016
Võlad tarnijatele*		213 246	1 067 430
Võlad töötajatele		205 269	179 428
Maksuvõlad	9	109 698	90 677
Muud kohustused		0	381 734
Ettemaks toodete ja teenuste eest		3 380	10 135
Võlad ja ettemaksed kokku		531 593	1 729 404

* sh. võlad põhivara eest eurot 37 617 (31.12.2016. a. 902 397 eurot). Muude kohustuste all kajastatakse Rahandusministeeriumi ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vahel sõlmitud kokkuleppe alusel muudetud sihtfinantseerimise tagasimaksekohustuse jääki kokku summas 381 734 eurot. Tagasimaksekohustuse jääk kaeti Rahandusministeeriumi poolt koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga.

Lisa 9 Maksuvõlad

Eurodes, seisuga 31.detsember	Lisa	31.12.2017	31.12.2016
Kinnipeetud tulumaks		25 664	27 511
Sotsiaalmaks		53 246	55 515
Kinnipeetud kogumispensioni makse		2 177	2 279
Ettevõtte tulumaks		3 225	2 595
Töötuskindlustusmaks		2 753	2 777
Käibemaks		22 633	0
Kokku	8	109 698	90 677

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused – maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud ettevõtte maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli ettevõttes. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni viie aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ja trahv. Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõttele olulise täiendava maksusumma.

Lisa 10 Laenukohustused ja netovõlg

Eurodes, seisuga 31. detsember

	31.12.2017	Tagasimaksed 2018. a.	Tagasimaksed 2019 - 2026. a	Makse- tähtaeg	Intressimäär
Pangalaen SEB	2 030 000	333 333	1 696 667	2023.a.	6 kuu EURIBOR + 1,27%
Pangalaen SEB	199 724	199 724	0	2018.a.	6 kuu EURIBOR +1,2%
Pangalaen Danske	1 240 000	190 000	1 050 000	2021.a.	6 kuu EURIBOR +1,04%
Pangalaen Nordea	2 000 410	0	2 000 410	2026.a.	6 kuu EURIBOR +1,15%
Kapitalirent (lisa 13)	22 093	4 962	17 131	2020 a.	6 kuu EURIBOR+1,6%
Arvelduskrediit	432 716	432 716	0	-	1 kuu EURIBOR+1,5%
Kokku	5 924 943	1 160 735	4 764 208		

	31.12.2016	Tagasimaksed 2017. a.	Tagasimaksed 2018 - 2023. a	Makse- tähtaeg	Intressimäär
Pangalaen SEB	2 340 000	310 000	2 030 000	2023.a.	6 kuu EURIBOR + 1,27%
Pangalaen SEB	439 393	239 669	199 724	2018.a.	6 kuu EURIBOR +1,2%
Pangalaen Danske	1 430 000	190 000	1 240 000	2021.a.	6 kuu EURIBOR +1,04%
Pangalaen Nordea	862 762	0	862 762	2026.a.	6 kuu EURIBOR +1,15%
Kapitalirent (lisa 13)	26 966	4 873	22 093	2020 a.	6 kuu EURIBOR+1,6%
Arvelduskrediit	1 240 582	1 240 582	0	-	1 kuu EURIBOR + 1,5 %
Kokku	6 339 703	1 985 124	4 354 579		

(Lisa 10 järg)

Kõikide pikaajaliste laenukohustuste alusvaluutaks on euro. 2017. aastal võttis AS Saarte Liinid 2016. aastal Nordea Pangaga sõlmitud investeerimislaenulepingu alusel laenu 1 137 648 eurot, eelmisel 2016. aastal võeti sama lepingu alusel laenu 862 762 eurot. Aruandeperioodil 2017. aastal tasus ettevõtte laenude põhiosa makseid summas 739 669 eurot (2016. aastal tasuti laenude põhiosa makseid 669 668 eurot). Kapitalirendimakseid tasuti 2017. aastal 4 873 eurot (2016. aastal 4 784 eurot). Aruandeperioodi intressikulu laenudelt ja muudelt intressi kandvatelt võlakohustustelt moodustas 82 021 eurot (2016. aastal 77 240 eurot).

Kasutamata arvelduskrediit oli 2017 aasta lõpus kokku 867 284 eurot (2016. aastal 59 418 eurot). Arvelduskrediidi leping on sõlmitud SEB Pangaga ning seda pikendati 29.11.2017 kogulimiidiga 1 300 000 eurot ja lõpptähtajaga 30.11.2018.

AS Saarte Liinid ja laenuandjate vahelistes lepingutes on sätestatud piirangud või eritingimused, mille mittetäitmisel võib laenuandja nõuda ettevõttelt laenu ennetähtaegset tagasimaksmist, sealhulgas:

- piiratud õigused varade võõrandamiseks;
- piiratud õigused täiendavate kohustuste võtmiseks;
- piiratud õigused garantiide ja tagatiste andmiseks;
- piiratud õigused dividendide väljamaksmise ja aktsiakapitali suurendamise otsuste tegemisel.

Nii seisuga 31. detsember 2017 kui ka seisuga 31. detsember 2016 seisuga olid ettevõtte tegevus ja toimingud vastavuses laenulepingute tingimustega.

Netovõlg

Eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Raha ja raha ekvivalendid	199 009	69 190
Laenukohustused tagasimaksetähtajaga kuni 1 aasta	-1 160 735	-1 985 124
Laenukohustused tagasimaksetähtajaga üle 1 aasta	-4 764 208	-4 354 579
Netovõlg	-5 725 934	-6 270 513
Raha ja raha ekvivalendid	199 009	69 190
Ujuva intressimääraga võlakohustused	-5 924 943	-6 339 703
Netovõlg	-5 725 934	-6 270 513

Eurodes	Sularaha ja arveldusarved	Liisingute tagasimaksed kuni 1 aastat	Liisingute tagasimaksed üle 1 aasta	Laenude tagasimaksed kuni 1 aastat	Laenude tagasimaksed üle 1 aasta	Kokku
Netovõlg 01.01.2016	91 835	-4 784	-26 967	-1 407 629	-4 209 392	-5 556 937
Rahavoog	-22 645	-89	4 874	-572 622	-123 094	-713 576
Netovõlg 31.12.2016	69 190	-4 873	-22 093	-1 980 251	-4 332 486	-6 270 513
Rahavoog	129 819	-89	4 962	824 478	-414 592	544 578
Netovõlg 31.12.2017	199 009	-4 962	-17 131	-1 155 773	-4 747 078	-5 725 935

Lisa 11 Rendid**Kapitalirent (ettevõtte kui rentnik)**

Rendile võetud vara kajastub bilansikirje "Transpordivahendid soetusmaksumuses" hulgas soetusmaksumusega 36 825 eurot. Rendilepingus toodud tingimuste kohasel täitmisel ja liisingu osamaksete ja intressi täielikul tasumisel tuleb AS-ile Saarte Liinid üle liisingeseme omandiõigus.

Eurodes, aasta kohta

Transpordivahendid soetusmaksumuses	Lisa	31.12.2017	31.12.2016
Soetusmaksumus		36 825	36 825
Jääkmaksumus		21 475	21 475
Rendikohustus		2017	2016
Aruandeperioodi alguses		26 967	31 751
Võetud rendid		0	0
Makstud kapitalirendimaksed		-4 873	-4 784
Aruandeperioodi lõpus		22 094	26 967
Tuleviku kapitalirendi miinimummaksed	9	22 094	26 966
sh makseperiood 1 aasta		4 963	4 873
sh makseperiood 2-5 aastat		17 131	22 093
Rendimaksete nüüdisväärtus		22 758	25 940
Maksetähtaeg		28.11.2020	28.11.2020
Intressimäär		6 kuu EURIBOR+1,6%	6 kuu EURIBOR+1,6%
Alusvaluuta		euro	euro

Kasutusrent (ettevõtte kui rentnik)

Eurodes, aasta kohta

Rendikulu	Lisa	2017	2016
Maa	16	10 230	13 094
Hooned ja ruumid	16	22 738	19 704
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogilise riist- ja tarkvara rent	16	21 134	7 250
Sõidua autod	16	40 778	42 327
Töömashinad ja seadmed	16	6 067	8 318
Kokku rendikulu		100 947	90 693
Järgmiste perioodide rendikulu			
mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest:		2017	2016
maksetähtajaga kuni 1 aasta		45 828	55 351
maksetähtajaga 1-5 aastat		72 288	45 184
Kokku rendikulu		118 116	100 535

(Lisa 11 järg)

Maa rendi osas ei saa AS Saarte Liinid objektiivselt hinnata järgmiste perioodide rendikulu, kuna Viimsi vallavalitsusega sõlmitud hoonestusõiguse leping sätestab tasu määramise alusena sadamat aasta jooksul külastanud reisijate arvu, mis näitajana võib aastate lõikes oluliselt varieeruda. AS Saarte Liinid juhatuse peab Viimsi vallavalitsusega läbirääkimisi hoonestusõiguse tasu aluse sidumiseks lepingualuse maa pindalaga, mis võimaldaks tulevikus järgmiste perioodide rendikulu objektiivselt hinnata.

Ettevõtte kui rendileandja

Eurodes, aasta kohta			
Renditulu	Lisa	2017	2016
Hooned ja ruumid		147 398	112 583
Kokku renditulu	14	147 398	112 583

Rendilepingud saab katkestada 3-6 kuulise etteteatamisaja jooksul, millele vastav renditulu moodustab 14 713 eurot (2016.a. 13 272 eurot). Rendile antud hoonete-ruumide soetusmaksumus on 2 005 038 eurot (2016.a. 1 532 673 eurot) ja jääkmaksumus 1 157 474 eurot (2016.a. 968 780 eurot). Rendile antud hoonete-ruumide jääkmaksumuse osatähtsus ehitiste jääkväärtusest on 2,15 %.

Lisa 12 Sihtfinantseerimine

Eurodes, aasta kohta			
	Lisa	2017	2016
Saldo aruandeperioodi alguses		34 678 686	34 724 823
Saadud (rahaline laekumine)*		975 911	342 578
Saadud (mitterahaline laekumine)**		996 138	1 403 527
Tulu sihtfinantseerimisest	15	-1 744 573	-1 792 242
Saldo aruandeperioodi lõpus		34 906 162	34 678 686

AS Saarte Liinid poolt kasutatud sihtfinantseerimise saldo jaguneb aruandeaasta lõpul allikate lõikes järgmiselt: EL Ühtekuuluvusfondi vahendid kokku 23 889 895 eurot, EL Regionaalfondi vahendid kokku 4 796 491 eurot, kodumaine sihtfinantseerimine (riigieelarve ja omavalitsuste vahendid) kokku 5 813 328 eurot, Keskkonnainvesteeringute Keskus SA vahendid kokku 84 588 eurot ja Ettevõtluse Arendamise SA vahendid kokku 321 860 eurot. Kõik sihtfinantseerimised on saadud investeeringuteks materiaalsesse põhivarasse.

* Rahalisest laekumisest summas 975 911 eurot on saadud aruandeaastal ühtekuuluvusfondist summas 858 450 eurot, mis kasutati Sõru, Triigi ja Sviby sadamate parendamiseks ja 117 461 eurot EAS-ist, mis kasutati Ruhnu ja Sviby sadamate parendamiseks.

** Saadud mitterahalisest laekumisest summas 996 138 eurot (sihtfinantseerija tasub kohustusi otse materiaalse põhivara hankijale) eraldati aruandeaastal ühtekuuluvusfondist 614 405 eurot ja kasutati Sõru, Triigi ja Sviby sadamate parendamiseks ja 381 733 eurot tasus Rahandusministeerium koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga.

Lisa 13 Omakapital

AS Saarte Liinid on äriühing, mille kõik aktsiad kuuluvad riigile. Otsused aktsiakapitali suurendamise või vähendamise ning dividendide jaotamise osas teeb Eesti Vabariik, keda ettevõtte üldkoosolekul omanikuna esindab majandus- ja kommunikatsiooniminister. AS Saarte Liinid põhikirja kohaselt on ettevõtte miinimumkapital 4 793 400 eurot ning maksimumkapital 19 173 600 eurot. Seisuga 31.12.2017 koosnes AS Saarte Liinid aktsiakapital 66 485 aktsiast nimiväärtusega 100 eurot kokku summas 6 648 500 eurot. Aruandeaasta jooksul aktsiate arv suurenes 119 aktsia võrra, nimiväärtus ei muutunud. Omakapitali koosseisus oleva reservi osas vt. lisa 1 punkt "K".

Seoses suuremahuliste sihtfinantseeritud investeeringute teostamisega ei kuulu AS Saarte Liinid omaniku otsuse alusel dividendimaksjate hulka. Maksimaalselt võimalike dividendide suurus ning dividendide maksmisega kaasneva tulumaksukohustuse suurus on toodud alljärgnevas tabelis:

Eurodes, seisuga 31.detsember	31.12.2017	31.12.2016
Jaotamata kasum	10 116 088	9 446 625
Kohustuslikku reservkapitali	1 190	0
Võimalik maksta dividendidena	8 091 918	7 557 300
Dividendimaksega kaasnev tulumaksukulu	2 022 980	1 889 325

Lisa 14 Müügitulu

Eurodes, aasta kohta

Jaotumine tegevusalade järgi	2017	2016
Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused (EMTAK 52221)	5 885 834	5 157 483
Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus (EMTAK 68201)	11 147 398	112 583
Müügitulu kokku	6 033 232	5 270 066
Jaotumine geograafiliselt *	Lisa	
Eesti	5 048 573	4 374 587
Skandinaaviamaad**	411 228	341 436
Saksamaa	366 892	364 339
Holland	154 188	152 194
Poola	34 202	21 308
Läti	18 150	16 202
Müügitulu kokku	6 033 232	5 270 066

* Ekspordi sihtriikide määratlemisel on lähtutud sadamateenuseid kasutanud laevade agenteerimisettevõtete poolt edastatud andmeid sihtriikide kohta.

**Skandinaaviamaade alla on koondatud Rootsi, Norra, Taani ja Soome.

Kõik AS Saarte Liinid müügitulud on 2017. ja 2016.aastal saadud teenuste müügist.

Lisa 15 Tulu sihtfinantseerimisest

Eurodes, aasta kohta

	Lisa	2017	2016
Tulu põhivara sihtfinantseerimisest (kodumaine)		380 426	415 429
Tulu põhivara sihtfinantseerimisest (välisabi)		1 359 762	1 372 427
Tulu põhivara kaasfinantseerimisest (kodumaine)		4 386	4 386
Tulu sihtfinantseerimisest kokku	12	1 744 574	1 792 242

Lisa 16 Muude oluliste kasumiaruande kirjete all-liigendused

Eurodes, aasta kohta

Muud äritulud	Lisa	2017	2016
Muud viivisintressitulud, leppetrahvid		82 827	330 932
Muud äritulud kokku		82 827	330 932
Kaubad, toore, materjal ja teenused	Lisa	2017	2016
Elekter		-380 994	-266 771
Kütus		-163 724	-125 449
Remont ja hooldus		-297 621	-301 542
Laadimine, lossimine ja transport		-665 084	-555 678
Maa rent	11	-10 230	-13 094
Hoonete ja ruumide kasutusrent	11	-22 738	-19 704
Sõidukite kasutusrent	11	-40 778	-42 327
Teenused		-262 367	-158 949
Kaubad, toore, materjal ja teenused kokku		-1 843 536	-1 483 514
Mitmesugused tegevuskulud	Lisa	2017	2016
Majanduskulu		-197 415	-200 959
Sidekulud		-26 484	-24 071
IKT riist- ja tarkvara rent	11	-21 134	-7 250
Töömashinate ja seadmete rent	11	-6 067	-8 318
Mitmesugused tegevuskulud kokku		-251 100	-240 598
Tööjõukulud	Lisa	2017	2016
Palgakulu		-1 593 887	-1 576 008
Erisoodustused		-20 884	-19 110
Erisoodustuste tulumaks		-8 202	-6 831
Erisoodustuste sotsiaalmaks		-13 533	-11 271
Sotsiaalmaksud palkadelt		-530 251	-526 219
Tööjõukulud kokku		-2 166 757	-2 139 439
Tööjõukulude kapitaliseerimine	Lisa	2017	2016
Palgakulu kapitaliseerimine		102 752	107 124
Sotsiaalmaksude kapitaliseerimine		34 730	36 208
Tööjõukulude kapitaliseerimine		137 482	143 332

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials L.K.
 Kuupäev/date 10.04.18
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

(Lisa 16 järg)

Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	Lisa	2017	2016
Materiaalse põhivara amortisatsioonikulu	6	-2 823 114	-2 795 189
Kahjum põhivara mahakandmisest		0	-69 788
Immateriaalse põhivara amortisatsioonikulu	7	-6 618	-7 551
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused		-2 829 732	-2 872 528

Seisuga 31.12.2017 oli AS Saarte Liinid koosseisu kuuluvate inimeste tegelik arv kokku 96, neist juhatuse liikmetena 2 inimest, koosseisuliste põhitöötajadena 93 inimest (sh projektijuhtimise üksus 4) ja tähtajalise asendustöötajana 1 inimene. Seisuga 31.12.2016 oli AS Saarte Liinid koosseisu kuuluvate inimeste tegelik arv kokku 96, neist juhatuse liikmetena 2 inimest, koosseisuliste põhitöötajadena 92 inimest (sh projektijuhtimise üksus 4) ja tähtajaliste asendustöötajadena 2 inimest.

Lisa 17 Finantstulud- ja kulud

Eurodes, aasta kohta

Finantstulud- ja kulud	2017	2016
Intressikulud	-82 021	-77 240
Kokku finantstulud- ja kulud	-82 021	-77 240

Lisa 18 Laenude tagatised ja panditud varad

- Kinnistule nr. 1010234 nimega „Kuivastu sadama” V järjekohale, kinnistule nr. 1046932 nimega „Virtsu sadama” IV järjekohale ja kinnistule nr.1649732 nimega „Virtsu sadama laiendus” I järjekohale, kinnistule nr.862832 nimega „Rohuküla sadam” II järjekohale ja kinnistule nr. 896333 nimega „Heltermaa sadam” III järjekohale on seatud ühishüpoteek Danske Bank A/S kasuks summas 2 700 000 eurot.
- Kinnistule nr. 1010234 nimega „Kuivastu sadama” VI järjekohale, kinnistule nr.1046932 nimega „Virtsu sadama” V järjekohale, kinnistule nr.862832 nimega „Rohuküla sadam” III järjekohale, kinnistule nr.896333 nimega „Heltermaa sadam” V järjekohale ja kinnistule nr.1649732 nimega „Virtsu sadama laiendus” II järjekohale on seatud ühishüpoteek AS SEB Panga kasuks summas 3 000 000 eurot.

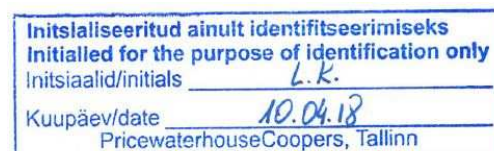
Laenude tagatiseks panditud varade soetusmaksumus on 31.12.2017 seisuga 48 200 244 eurot (31.12.2016: 48 108 695 eurot), kogunenud kulum 14 949 217 eurot (31.12.2016: 13 401 484 eurot) ja jääkmaksumus 33 251 027 eurot (31.12.2016: 34 707 210 eurot).

Lisa 19 Tehingud ja saldod seotud osapooltega

AS Saarte Liinid aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile. Aruandes on seotud osapooltena käsitletud ettevõtte omanikku, nõukogu ja juhatuse liikmeid ning muid ettevõtteid ja ametiasutusi, kelle üle nimetatud isikutel on kontroll või oluline mõju (sh üksused, kus riigil on kontroll või valitsev mõju).

Juhatuse ja nõukogu liikmete tasu

AS Saarte Liinid tööd suunab viieliikmeline nõukogu, igapäevatööd juhib kaheliikmeline juhatus. Juhatuse, nõukogu ja auditikomitee liikmetele arvestati aruandeaastal palka summas 133 150 eurot (2016. a. 136 203 eurot) ja preemiat summas 25 500 eurot (2016.a.25 500 eurot) Juhatuse ja nõukogu liikmed ei saa ettevõttelt pensioniga seotud õigusi.

(Lisa 19 järg)**Lahkumishüvitised**

Juhatuse liikmetele makstakse tema tagasikutsumisel töövõime kaotuse tõttu või tagasikutsumisel, mis ei ole seotud lepingu rikkumisega, kolme kuu tasu. Juhatuse liikme surma korral makstakse hüvitist nelja kuu töötasu ulatuse abikaasale või lastele.

Tehingud seotud osapooltega

Ettevõttel on teiste riigi kontrolli või olulise mõju all olevate üksustega tehinguid tavapärase äritegevuse käigus, millest olulises summas ostu- ja müügitehinguid aruandeperioodil ja võrreldaval perioodil on välja toodud käesoleva lisa tabelites. Lisaks on ettevõtte saanud omanikuga seotud ametiasutustelt materiaalse põhivara soetuseks toetusi. Lisas 10 välja toodud toetused aruandeperioodil (kokku summas 1 972 049 eurot) ning võrreldaval perioodil (kokku summas 1 746 105 eurot) on kõik saadud omaniku kontrolli või valitseva mõju all olevatest ameti- ja sihtasutustest. Saadud toetustega seotud saldod on välja toodud käesoleva lisa tabelites.

Eurodes 2017. aastal

Ettevõtte nimi	Müük 2017	Nõuded 31.12.2017	Ost 2017	Võlad 31.12.2017
<i>juhatuse ja nõukogu liikmetega seotud ettevõtted</i>				
RIS Grupp OÜ	530	0	0	0
Saare Kütus AS	2 325	0	129 357	10 712
Saaremaa Ettevõtjate Liit MTÜ	0	0	790	0
<i>omanikuga seotud ettevõtted ja ametiasutused</i>				
Veeteede Amet	21 035	2 289	62 655	1 728
TS Laevad OÜ	2 144 010	59 544	6 919	475
Riigimetsa Majandamise Keskus	101 474	18 396	0	0
Kuressaare Veevärk	0	0	8 059	118
Tehnilise Järelevalve Amet	0	0	1 271	0
Riigi Infosüsteemide Amet	0	0	5 177	1 138
Majandus ja Kommunikatsiooniministeerium	0	0	1 635	0
			(riigilõiv)	
KOKKU	2 269 374	80 229	215 863	14 171

Eurodes 2016. aastal

Ettevõtte nimi	Müük 2016	Nõuded 31.12.2016	Ost 2016	Võlad 31.12.2016
<i>juhatuse ja nõukogu liikmetega seotud ettevõtted</i>				
RIS Grupp OÜ	439	0	0	0
Saare Kütus AS	2 325	0	104 687	18 057
Saaremaa Ettevõtjate Liit MTÜ	0	0	775	0
<i>omanikuga seotud ettevõtted ja ametiasutused</i>				
Veeteede Amet	61 753	3 172	64 922	0
TS Laevad OÜ	474 028	48 597	1 149	572
Riigimetsa Majandamise Keskus	55 655	8 763	0	0
Kuressaare Veevärk	0	0	66 836	1 119
Tehnilise Järelevalve Amet	0	711 807	0	0
Keskkonna Investeeringute Keskus SA	0	59 532	0	0
Majandus ja Kommunikatsiooniministeerium	0	0	2 785	381 734
			(riigilõiv)	
KOKKU	594 200	831 871	241 154	401 482

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS-i Saarte Liinid aktsionärile

Meie arvamus

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i Saarte Liinid (Ettevõtte) finantsseisundit seisuga 31. detsember 2017 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie poolt auditeeritud Ettevõtte raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2017;
- kasumi- ja koondkasumi aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Oleme Ettevõttest sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub majandusaasta aruandes lisaks raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Ettevõtte jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Ettevõtte finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Ettevõtte sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Ettevõtte jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Ettevõtte tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

/allkirjastatud digitaalselt/

Janno Hermanson
Vandeaudiitor, litsents nr 570

/allkirjastatud digitaalselt/

Heili Uustalu
Vandeaudiitor, litsents nr 630

10. aprill 2018

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Eelmiste perioodide jaotamata kasum	9 446 624 eurot
Aruandeaasta koondkasum	669 464 eurot
Kohustuslikku reservkapitali	-1 190 eurot
Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist	10 114 898 eurot

Villu Vatsfeld Juhatuse liige /allkirjastatud digitaalselt/

Jaanus Tamkivi Juhatuse liige /allkirjastatud digitaalselt/

Kuressaare, 10. aprill 2018. a.

JUHATUSE JA NÕUKOGU LIIKMETE ALLKIRJAD 2017 MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Käesolevaga kinnitame majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

AS Saarte Liinid 2017. majandusaasta aruanne on kinnitatud ainuaktsionäri poolt üldkoosolekul 23. aprillil 2018.a.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kadri Simson
Majandus- ja taristuminister

Juhatus:

Villu Vatsfeld	Juhatuse liige	/allkirjastatud digitaalselt/
----------------	----------------	-------------------------------

Jaanus Tamkivi	Juhatuse liige	/allkirjastatud digitaalselt/
----------------	----------------	-------------------------------

Nõukogu:

Toomas Vainola	Nõukogu esimees	/allkirjastatud digitaalselt/
----------------	-----------------	-------------------------------

Ain Tatter	Nõukogu liige	/allkirjastatud digitaalselt/
------------	---------------	-------------------------------

Indrek Allmann	Nõukogu liige	/allkirjastatud digitaalselt/
----------------	---------------	-------------------------------

Marilyn Hein	Nõukogu liige	/allkirjastatud digitaalselt/
--------------	---------------	-------------------------------

Riho Prints	Nõukogu liige	/allkirjastatud digitaalselt/
-------------	---------------	-------------------------------

MÜÜGITULU JAOTUS VASTAVALT EESTI MAJANDUSE TEGEVUSALADE KLASSIFIKAATORILE (EMTAK)

Eurodes

EMTAK koodide lõikes	2017	2016
EMTAK 52 221		
Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused	5 885 834	5 157 483
EMTAK 68 201		
Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus	147 398	112 583
Müügitulu kokku	6 033 232	5 270 066

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused	52221	5885834	97.56%	Jah
Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus	68201	147398	2.44%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 4530140
Faks	+372 4530149
E-posti aadress	info@saarteliinid.ee
Veebilehe aadress	www.saarteliinid.ee